

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра права (№ 702)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник проектної групи
Ігор ШИНКАРЕНКО
(підпис) (ініціали та прізвище)

Голова НМК
Ганна ЛІХОНОСОВА
(підпис) (ініціали та прізвище)
31 серпня 2023 р.

**ПРОГРАМА ДЕРЖАВНОЇ АТЕСТАЦІЇ
З ОBOB'ЯЗКОВИХ КОМПОНЕНТІВ ОПП**
підготовки здобувачів вищої освіти на другому (магістерському) рівні за
спеціальністю 081 Право галузі знань Право

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МІЖНАРОДНОГО ПОВІТРЯНОГО ПРАВА,
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРАЦІ В
УКРАЇНІ ТА В КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ, СУЧАСНІ
ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ТА КРИМІНОЛОГІЇ,
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ТА
АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА**

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 08 Право
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 081 Право
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: Право
(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна/заочна

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Харків 2023 рік

Програма державної атестації з обов'язкових компонентів ОПП «Актуальні питання міжнародного повітряного права», «Сучасні тенденції правового регулювання праці в Україні та в країнах європейського союзу», «Сучасні проблеми кримінального права та кримінології», «Актуальні питання адміністративного права та адміністративного судочинства»: для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 081 Право, освітньо-професійною програмою Право: другий рівень вищої освіти (магістерський): денна/заочна форма навчання

Розробники:

В.о. завідувача кафедри права,
доктор юридичних наук, професор Філіпенко Н. Є.

доцент кафедри права,
кандидат юридичних наук, доцент Федосенко Н. А.

професор кафедри права,
доктор юридичних наук, доцент Стовба О.В.

професор кафедри права,
кандидат юридичних наук, професор Шинкаренко І. Р.

В. о. завідувача кафедри права
доктор юридичних наук, професор

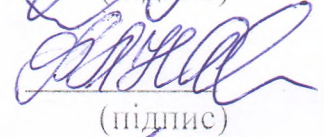

(підпис)

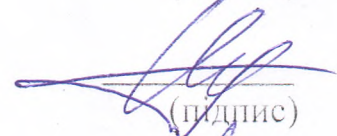
Філіпенко Н.Є.

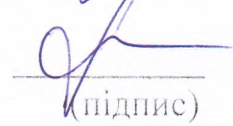
(підпис)

(підпис)

(підпис)

(підпис)

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри права.

Протокол № 1 від «28» серпня 2023 року

Програму державної атестації розглянуто і затверджено на засіданні НМКЗ

Протокол № 1 від «31» серпня 2023 року

ВСТУП

Державна атестація здобувачів вищої освіти здійснюється у формі атестаційного екзамену. Атестаційний екзамен передбачає оцінювання досягнення результатів навчання, визначених Стандартом вищої освіти за спеціальності 081 «Право» для другого (магістерського) рівня вищої освіти (Наказ Міністерства освіти і науки України 20.07.2022 р. № 643) та освітньо-професійною програмою «Право».

Атестаційний екзамен проводиться як комплексна перевірка знань здобувачів вищої освіти з таких навчальних дисциплін:

1. «Актуальні питання міжнародного повітряного права».
2. «Сучасні тенденції правового регулювання праці в Україні та в країнах європейського союзу».
3. «Сучасні проблеми кримінального права та кримінології».
4. «Актуальні питання адміністративного права та адміністративного судочинства»

Мета та завдання атестаційного екзамену:

виявити у здобувачів вищої освіти:

- засвоєння положень дисциплін, що входять до програми атестаційного екзамену, їх завдань, функцій та принципів, оволодіння загальним понятійним апаратом, а також навичками правильного застосування їх положень та інститутів при вирішенні практичних задач.

системи вмінь:

- вільно орієнтуватися в структурі чинного законодавства України;
- володіти первинними навичками вирішення юридичних питань, що викликаються конфліктом інтересів учасників правовідносин;
 - здійснювати пошук та систематизацію норм права України;
 - тлумачити норми законодавчих актів України;
- застосовувати положення законодавства при вирішенні практичних задач правозастосовної діяльності;
- здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання;
- давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю;
- оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи певну юридичне проблемне питання;
- здійснювати початкову правову оцінку суспільно небезпечних діянь, виявляти ознаки правопорушення;
- аналізувати загальний склад правопорушення за ознаками, що закріплені в законодавстві;
- вміти відмежовувати одне правопорушення від іншого.

1. ВИМОГИ ЩОДО РІВНЯ СФОРМОВАНОСТІ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Атестація осіб, які закінчують навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти – це встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти.

Метою державного оцінювання є оцінювання рівня засвоєних здобувачем вищої освіти спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, визначених стандартами вищої освіти та достатніх для ефективного виконання професійної діяльності за обраною спеціальністю.

Магістр – це освітній ступінь, що здобувається на другому (магістерському) рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми. Ступінь магістра здобувається за освітньо-професійною програмою.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти після опанування курсу повинні досягти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права у тому числі системного вирішення проблем забезпечення суб'єктів підприємництва, критичної інфраструктури, повітряного транспорту, космічної діяльності тощо.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК5. Здатність спілкуватися іноземною мовою у професійній сфері як усно, так і письмово.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК9. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК10. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності під час юридичного супроводження діяльності забезпечення суб'єктів підприємства, об'єктів авіаційно-космічної інфраструктури та повітряного транспорту.

СК2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України.

СК3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.

СК4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.

СК5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосовування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції.

СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію щодо системного вирішення проблем забезпечення суб'єктів підприємництва, критичної інфраструктури структури, повітряного транспорту, космічної діяльності тощо.

СК7. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні.

СК8. Здатність застосовувати медіацію та інші правові інструменти альтернативного позасудового розгляду та вирішення правових спорів.

СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності під час забезпечення суб'єктів підприємництва, критичної інфраструктури структури, повітряного транспорту, космічної діяльності тощо.

СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.

СК11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів.

СК12. Здатність розвивати та утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника.

СК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.

СК14. Здатність Самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на і суспільні відносини у сфері забезпечення суб'єктів підприємництва критичної інфраструктури структури, повітряного транспорту, космічної діяльності тощо.

СК15. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.

Програмні результати навчання:

Соціально-гуманітарна ерудованість

ПРН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання щодо забезпечення суб'єктів підприємництва, критичної інфраструктури, повітряного транспорту, космічної діяльності тощо.

ПРН 2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами.

ПРН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

ПРН 4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.

ПРН 5. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

Комунікація

ПРН 6. Вільно спілкуватися правничою іноземною мовою (однією з офіційних мов Ради Європи) усно й письмово.

ПРН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

Професійна самоорганізація та використання інформаційних технологій

ПРН 8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

ПРН 9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг у сфері забезпечення суб'єктів підприємництва, критичної інфраструктури, повітряного транспорту, космічної діяльності тощо.

Праворозуміння

ПРН 10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.

ПРН 11. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.

Правозастосування

ПРН 12. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції.

ПРН 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів у сфері забезпечення суб'єктів підприємництва, критичної інфраструктури структури, повітряного транспорту, космічної діяльності тощо.

ПРН14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.

ПРН 15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.

ПРН 16. Брати продуктивну участь у розробці проектів нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на суспільні відносини у сфері забезпечення суб'єктів підприємництва, критичної інфраструктури структури, повітряного транспорту, космічної діяльності тощо.

ПРН 17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності щодо забезпечення суб'єктів підприємництва, критичної інфраструктури структури, повітряного транспорту, космічної діяльності тощо.

2. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ АТЕСТАЦІЇ

До атестації за напрямом підготовки допускаються здобувачі вищої освіти, які завершили повний курс підготовки за відповідною освітньо-професійною програмою, виконали всі вимоги навчального плану.

Державний екзамен проводиться за білетами, складеними у відповідності до навчальних програм за методикою, визначеною Національним аерокосмічним університетом ім. М.Є. Жуковського “ХАІ” і включає в себе чотири теоретичних питання з дисциплін: «Актуальні питання міжнародного повітряного права», «Сучасні тенденції правового регулювання праці в Україні та в країнах Європейського Союзу», «Сучасні проблеми кримінального права та кримінології», «Актуальні питання адміністративного права та адміністративного судочинства».

Державна атестація проводиться в дистанційній формі з використанням дистанційної платформи Mentor, Zoom. Здобувач вищої освіти представляється членам комісії, самостійно бере, спеціальний аркуш та готується до відповіді. Час для підготовки до відповіді - до 40 хвилин.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Індивідуальна оцінка здобувача вищої освіти за теоретичну частину виводиться із оцінок за кожне питання білету і визначається:

при усних відповідях:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладення, культура мови;
- вміння доводити думку та відстоювати власні позиції;
- впевненість та переконливість;
- аналітичні міркування, вміння робити порівняння та висновки;

Результати складання екзамену оцінюються за 100 бальною шкалою з подальшим переводом до національної шкали та шкали ECTS.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

- **знати:** загальні та специфічні ознаки галузей права, його предмет та метод правового регулювання, а також завдання, функції та принципи; понятійний апарат; інститути права, що узагальнюють ознаки, що властиві всім правопорушенням, правочинам законодавством України, засади системного вирішення правових проблем забезпечення суб'єктів підприємництва, критичної інфраструктури, повітряного транспорту, космічної діяльності тощо..

- **уміти:** здійснювати пошук та систематизацію норм права, загальну характеристику правопорушень, передбачених законодавством України, а також характеристику об'єктивних і суб'єктивних ознак окремих правопорушень; кваліфікувати правопорушення при вирішенні практичних завдань; відмежовувати (розмежовувати) одне правове діяння від протиправних; проводити аналіз практичної юридичної, судової та слідчої практики та використовувати її при вирішенні практичних завдань.

На основі загальних критеріїв, пропонуються наступні конкретні оцінки здобувачів вищої освіти:

- **«відмінно»** – здобувач вищої освіти глибоко і в повному обсязі засвоїв увесь програмний матеріал (знання), вичерпно і послідовно, грамотно і логічно

його висвітлює (розуміння), тісно пов'язує теорію з практикою (застосування), виявляє вміння самостійно узагальнювати та викладати матеріал, не допускаючи помилок (аналіз/сінтез/оцінка);

- *«добре»* – якщо здобувач вищої освіти твердо знає програмний матеріал, грамотно і по суті викладає його, не допускає суттєвих неточностей (знання) у відповіді на запитання, може правильно пов'язати теоретичні положення з практикою (розуміння) та володіє необхідними навичками при виконанні завдань (застосування);

- *«задовільно»* – якщо здобувач вищої освіти засвоїв тільки основний програмний матеріал (знання), але не знає окремих подробиць, припускається під час відповіді неточностей та недостатньо правильних формулювань, порушує послідовність у викладенні матеріалу (розуміння);

- *«незадовільно»* – якщо здобувач вищої освіти не повністю засвоїв програмний матеріал, припускається суттєвих помилок при відповіді, не може відповісти на додаткові та уточнюючі запитання (знання).

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МІЖНАРОДНОГО ПОВІТРЯНОГО ПРАВА».

ТЕМА 1. ІСТОРИЧНІ ЗАСАДИ СТАНОВЛЕННЯ ДОКТРИНИ МІЖНАРОДНОГО ПОВІТРЯНОГО ПРАВА

Передумови розвитку міжнародно-повітряного права. Формування міжнародного повітряного права. Конференція з питань міжнародного повітряного права у Франції 1910 року та рішення, які прийняті. Перші міжнародні інституції у сфері цивільної авіації. Розвиток доктрини міжнародного повітряного права наприкінці ХІХ – на початку ХХ. Паризька конвенція 1919 року. Теорії виникнення суверенітету держав над повітряним простором. Розвиток доктрини міжнародного повітряного права в незалежній Україні.

ТЕМА 2. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЩОДО ПОНЯТТЯ, ПРИНЦИПІВ ТА ДЖЕРЕЛ МІЖНАРОДНОГО ПОВІТРЯНОГО ПРАВА

Поняття міжнародного повітряного права. Предмет міжнародного повітряного права. Система джерел міжнародного повітряного права. Система та значення принципів міжнародного повітряного права. Їх доктринальне значення у розвитку міжнародного повітряного права. Принцип виняткового і повного суверенітету держав над їх повітряним простором. Принцип свободи польотів у відкритому повітряному просторі. Принцип забезпечення безпеки міжнародної цивільної авіації. Варшавська конвенція 1929 року. Конвенція про міжнародну цивільну авіацію 1944 р. Монреальська конвенція 1999 р. Кейптаунська конвенція 2001 р. Стандарти і рекомендована практика Міжнародної організації цивільної авіації (ІКАО).

ТЕМА 3. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ДЕРЖАВ У СФЕРІ МІЖНАРОДНОГО ПОВІТРЯНОГО ПРАВА

Зобов'язання держав у сфері міжнародного повітряного права: поняття та правові наслідки. Значимість зобов'язань держав у сфері міжнародного повітряного права для подальшого розвитку держави. Особливості природи окремих зобов'язань у сфері міжнародного повітряного права. Механізм виконання, а також вплив реалізації зобов'язань у сфері міжнародного повітряного права на подальший розвиток як самої галузі, та і держави взагалі.

ТЕМА 4. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЮРИДИЧНОЇ ПРИРОДИ ТА ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ПОВІТРЯНОГО ПРОСТОРУ. КОНЦЕПЦІЯ «ВІДКРИТОГО НЕБА»

Механізм виконання, а також вплив реалізації зобов'язань у сфері міжнародного повітряного права на подальший розвиток як самої галузі, та і держави взагалі. Юридична природи повітряного простору. Правовий режим повітряного простору. Концепції «відкритого неба», її вплив на розвиток повітряного права держав. Чиказька конвенція 1944 р щодо поняття правового режиму повітряного простору.

ТЕМА 5. ДОКТРИНАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ ЗБРОЇ ДО ЦИВІЛЬНИХ ПОВІТРЯНИХ СУДЕН У ПОЛЬОТІ: СУЧАСНЕ МІЖНАРОДНО ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ

Сучасне міжнародно-правове регулювання та практики правомірності застосування зброї до цивільних повітряних суден в польоті. Розгляд та аналіз різних доктринальних позицій щодо профільної проблематики. Державна цільова науково-технічної програма розвитку авіаційної промисловості на 2021-2030 роки. Проблема правомірності застосування зброї до цивільного повітряного судна. Міжнародна практика застосування зброї до цивільних повітряних суден в польоті. Міжнародно-правова доктрина в питаннях правових підстав застосування зброї до повітряних суден в польоті. Дипломатична практика держав та практика міжнародних організацій щодо застосування зброї до цивільного повітряного судна.

ТЕМА 6. ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ПОВІТРЯНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

Положення чинного законодавства України та міжнародні конвенції, що регулюють міжнародні авіаційні перевезення. Положення про порядок укладення та зміст договору міжнародного авіаційного перевезення. Істотні умови договору міжнародного повітряного перевезення. Основні права пасажирів та їх правове закріплення та аналіз угоди з ЄС про спільний авіаційний простір в контексті повітряних перевезень.

ТЕМА 7. ЕВОЛЮЦІЯ КОНЦЕПЦІЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ АВІАПЕРЕВІЗНИКА: НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ АСПЕКТИ

Поняття авіаційної події та аналізуються правові наслідки неналежного виконання умов договору повітряного перевезення через призму національного та міжнародного повітряного права. Аналізуються питання щодо комплексного застосування норм Варшавської конвенції 1929 року та норм Монреальської Конвенції 1999 року під час розгляду спорів між пасажиром та авіаперевізником за договором повітряного перевезення при здійсненні авіаперевізником міжнародних та внутрішніх рейсів.

ТЕМА 8. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ АВІАЦІЙНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ПАСАЖИРІВ

Проблеми регулювання міжнародних авіаційних перевезень пасажирів та шляхи удосконалення законодавства. Вчення та дослідження нормативно-правового регулювання міжнародних авіаційних перевезень пасажирів. Забезпечення безпеки використання повітряних суден. Виявлення специфіки та особливостей правового регулювання відносин щодо здійснення міжнародних перевезень на рівні існуючих недоліків правової системи та обґрунтовано необхідність вдосконалення національного законодавства.

ТЕМА 9.

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЩОДО РЕЖИМУ ПОЛЬОТІВ НАД ВІДКРИТИМ МОРЕМ, МІЖНАРОДНИМИ ПРОТОКАМИ ТА АРХІПЕЛАЖНИМИ ВОДАМИ

Режим польотів в міжнародному повітряному просторі над відкритим морем. Поняття «міжнародний повітряний простір» та види повітряних просторів. Поняття «свободи польотів». Свобода судноплавства і прольоту. Правовий режим польотів міжнародними потоками. Правовий режим транзитного прольоту. Транзитний проліт над чорноморськими протоками. Проліт над балтійськими протоками. Правовий режим польотів архіпелажними водами, їх визначення, правова регламентація та особливості польотів. Доктринальне закріплення режиму польотів над відкритим морем, міжнародними протоками та архіпелажними водами. Режим повітряного простору над Антарктикою. Співвідношення Конвенції про відкрите море 1958 р. та Конвенція ООН з морського права 1982 р. щодо використання міжнародного повітряного простору.

ТЕМА 10. ДОСЛІДЖЕННЯ ПРАВОВИХ АСПЕКТІВ ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ

Поняття та значення цивільної авіації. Доктринальні дослідження розвитку, діяльності і регулювання міжнародних організацій цивільної авіації. Міжнародні організації цивільній авіації. Створення і діяльність міжнародних організацій в галузі цивільної авіації. Завдання, функції, компетенція міжнародних організацій в галузі цивільної авіації. Правове регулювання діяльності міжнародних організацій в галузі цивільної авіації. Конвенція про міжнародну цивільну авіацію (Чикаго 1944 р.). Міжнародна міжурядова організація — Міжнародної цивільної авіації (ІКАО), її повноваження та склад. Основні договори в сфері міжнародного повітряного права. Міжнародні регіональні авіаційні організації й органи. Європейська конференція цивільної авіації.

ТЕМА 11. ВЧЕННЯ ПРО МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ СТАНДАРТИ КІБЕРБЕЗПЕКИ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ

Поняття та види кіберзагроз безпеки повітряних сполучень. Сутність і зміст стандартів і рекомендованої практики ІКАО щодо забезпечення кібербезпеки цивільної авіації. Діяльність міжнародних організацій щодо забезпечення стандартів кібербезпеки цивільної авіації. Дослідження доктринальних положень кібербезпеки цивільної авіації. Міжнародне співробітництво у боротьбі з кіберзагрозами і цивільній авіації. Рекомендації 30-ї Аеронавігаційної конференції 19.10.2018 р. Вирішення проблем кібербезпеки в цивільній авіації (40-ї сесії Асамблеї ІКАО). План протидії держав-членів ІКАО кіберзагрозам у сфері цивільної авіації. Діяльність ООН та ІКАО щодо розробки універсальних стандартів з боротьби з кіберзагрозами у сфері повітряного транспорту.

ТЕМА 12. СПОРИ У СФЕРІ МІЖНАРОДНИХ АВІАПЕРЕВЕЗЕНЬ

Питання юрисдикції у сфері міжнародних авіаційних транспортних відносин. Еволюційне становлення концепції відповідальності перевізника за порушення договору міжнародного авіаперевезення. Юрисдикції спорів у сфері міжнародних авіаперевезень. Судова практика, актуальні питання судової практики щодо відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок загибелі або тілесного ушкодження пасажирів. Судова практика, актуальні питання судової практики пов'язаних з незбереженням багажу. Доктрина *forum non conveniens*. Монреальська конвенція щодо юрисдикції спорів у сфері міжнародних авіаперевезень. Варшавська конвенція щодо юрисдикції спорів у сфері міжнародних авіаперевезень.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЮ

1. Передумови розвитку міжнародно-повітряного права.
2. Теорії виникнення суверенітету держав над повітряним простором.
3. Розвиток доктрини міжнародного повітряного права в незалежній Україні
4. Поняття міжнародного повітряного права.
5. Методи міжнародного повітряного права.
6. Система джерел міжнародного повітряного права.
7. Система та значення принципів міжнародного повітряного права.
8. Доктринальне значення принципів міжнародного повітряного права у його розвитку.
9. Зобов'язання держав у сфері міжнародного повітряного права: поняття та правові наслідки
10. Значимість зобов'язань держав у сфері міжнародного повітряного права для подальшого розвитку держави.
11. Особливості природи окремих зобов'язань у сфері міжнародного повітряного права.
12. Механізм виконання, а також вплив реалізації зобов'язань у сфері міжнародного повітряного права на подальший розвиток як самої галузі, та і держави взагалі.
13. Україна, як суб'єкт міжнародного повітряного права.
14. Чикагська конвенція 1944 р.
15. Юридична природа повітряного простору.
16. Правовий режим повітряного простору.
17. Концепції «відкритого неба», її вплив на розвиток повітряного права держав.
18. Чикагська конвенція 1944 р щодо поняття правового режиму повітряного простору.
19. Сучасне міжнародно-правове регулювання та практики правомірності застосування зброї до цивільних повітряних суден в польоті.

20. Проблема правомірності застосування зброї до цивільного повітряного судна.

21. Міжнародна практика застосування зброї до цивільних повітряних суден в польоті.

22. Міжнародно-правова доктрина в питаннях правових підстав застосування зброї до повітряних суден в польоті.

23. Дипломатична практика держав та практика міжнародних організацій щодо застосування зброї до цивільного повітряного судна.

24. Правове регулювання міжнародних повітряних перевезень.

25. Договір міжнародного повітряного перевезення.

26. Порядок укладення договору міжнародних повітряних перевезень.

27. Істотні умови договору міжнародних повітряних перевезень.

28. Правове регулювання договору оренди літака.

29. Умови виконання міжнародних чартерних рейсів українськими авіаперевізниками.

30. Поняття авіаційної події.

31. Правові наслідки неналежного виконання умов договору повітряного перевезення через призму національного та міжнародного повітряного права.

32. Еволюція концепції відповідальності авіаперевізника: національний та міжнародний аспекти.

33. Проблеми регулювання міжнародних авіаційних перевезень пасажирів та шляхи удосконалення законодавства.

34. Правове забезпечення перевезення пільгових категорій пасажирів.

35. Вимоги до бронювання пасажирів.

36. Перевезення дітей та вагітних жінок авіаційним транспортом.

37. Перевезення депортованих та недопущених в країну пасажирів.

38. Нормативне регулювання безпілотної авіації в країнах ЄС.

39. Режим польотів в міжнародному повітряному просторі над відкритим морем.

40. Поняття «міжнародний повітряний простір».

41. Види повітряних просторів.

42. Поняття «свободи польотів».

43. Свобода судноплавства і прольоту.

44. Правовий режим польотів міжнародними потоками.

45. Правовий режим транзитного прольоту.

46. Транзитний проліт над чорноморськими протоками.

47. Проліт над балтійськими протоками.

48. Правовий режим польотів архіпелажними водами.

49. Доктринальне закріплення режиму польотів над відкритим морем.

50. Доктринальне закріплення режиму польотів над міжнародними протоками.

51. Доктринальне закріплення режиму польотів над архіпелажними водами.

52. Режим повітряного простору над Антарктикою.

53. Правовий режим повітряного простору над Арктикою.

54. Правовий статус інспекторів в галузі авіації.
55. Співвідношення Конвенції про відкрите море 1958 р. та Конвенції ООН з морського права 1982 р. щодо використання міжнародного повітряного простору.
56. Порядок здійснення міждержавних польотів та їх правова регламентація.
57. Порядку надання і анулювання прав на експлуатацію повітряних ліній.
58. Поняття та значення цивільної авіації в міжнародно-правовому регулюванні.
59. Доктринальні дослідження розвитку, діяльності і регулювання міжнародних організацій цивільної авіації.
60. Міжнародні організації цивільній авіації.
61. Створення і діяльність міжнародних організацій в галузі цивільної авіації.
62. Завдання та компетенція міжнародних організацій в галузі цивільної авіації.
63. Функції міжнародних організацій в галузі цивільної авіації.
64. Правове регулювання діяльності міжнародних організацій в галузі цивільної авіації.
65. Конвенція про міжнародну цивільну авіацію (Чикаго 1944 р.).
66. Міжнародна міжурядова організація — Міжнародної цивільної авіації (ІКАО), її повноваження та склад.
67. Розвиток міжнародного повітряного права в системі Ліги Націй.
68. Основні договори в сфері міжнародного повітряного права.
69. Міжнародні регіональні авіаційні організації й органи.
70. Європейська конференція цивільної авіації.
71. Європейська організація з безпеки аеронавігації.
72. Державна авіаційна служба України.
73. Взаємодія України та країн Європейського Союзу в галузі цивільної авіації.
74. Неурядові організації в галузі цивільної авіації.
75. Професійні об'єднання авіаційних фахівців.
76. Забезпечення діяльності іноземних перевізників в Україні.
77. International Air Transport Association (IATA).
78. Поняття та види кіберзагроз безпеки повітряних сполучень.
79. Сутність і зміст стандартів і рекомендованої практики ІКАО щодо забезпечення кібербезпеки цивільної авіації.
80. Діяльність міжнародних організації щодо забезпечення стандартів кібербезпеки цивільної авіації.
81. Дослідження доктринальних положень кібербезпеки цивільної авіації.
82. Міжнародне співробітництво у боротьбі з кіберзагрозами і цивільній авіації.
83. Сутність рекомендацій 30-ї Аеронавігаційної конференції 19.10.2018 р. щодо кіберзахисту.
84. Вирішення проблем кібербезпеки в цивільній авіації (рекомендації 40-ї сесії Асамблеї ІКАО).

85. План протидії держав-членів ІКАО кіберзагрозам у сфері цивільної авіації.
86. Діяльність ООН щодо розробки універсальних стандартів з боротьби з кіберзагрозами у сфері повітряного транспорту.
87. Діяльність ІКАО щодо розробки універсальних стандартів з боротьби з кіберзагрозами у сфері повітряного транспорту.
88. Питання юрисдикції у сфері міжнародних авіаційних транспортних відносин.
89. Становлення концепції відповідальності перевізника за порушення договору міжнародного авіаперевезення.
90. Правила юрисдикції спорів у сфері міжнародних авіаперевезень.
91. Актуальні питання судової практики щодо відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок загибелі або тілесного ушкодження пасажирів.
92. Судова практика та актуальні питання судової практики пов'язаних з незбереженням багажу.
93. Доктрина *forum non conveniens*.
94. Монреальська конвенція щодо юрисдикції спорів у сфері міжнародних авіаперевезень.
95. Варшавська конвенція щодо юрисдикції спорів у сфері міжнародних авіаперевезень.
96. Санкції ІКАО стосовно авіаперевізників.
97. Особливості провадження в справах про правопорушення в галузі міжнародного повітряного транспорту.
98. Загальна характеристика злочинів, що посягають на безпеку руху або експлуатації міжнародного повітряного транспорту.
99. Правове забезпечення охорони і захисту інформації в діяльності цивільної авіації.
100. Особливості провадження в справах про правопорушення в галузі міжнародного повітряного транспорту.

Базова

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141 (із змін і доповн.).
2. Конвенція про відкрите море 1958 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_180
3. Конвенція ООН з морського права 1982 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_057
4. Конвенція про міжнародну повітряну авіацію 1944: Міжнародний документ від 7 грудня 1944. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_038#Text
5. Конвенція про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень. ІКАО; Конвенція, Міжнародний документ від 28.05.1999. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_594#Text

6. [Регламент Європейського Парламенту і Ради \(ЄС\) № 437/2003 від 27 лютого 2003 року про статистичну звітність щодо перевезення пасажирів, вантажів і пошти повітряним.](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_010-03#Text) Міжнародний документ, Структура від 27.02.2003 № 437/2003. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_010-03#Text
7. Регламент (ЄС) №261/2004 Європейського Парламенту та Ради від 11 лютого 2004 року, що встановлює загальні правила компенсації та допомоги пасажирам у випадках відмови в посадці та скасування або тривалої затримки рейсів, а також скасовує Регламент (ЄС) №295/91. URL: <https://regulation.gov.ua/documents/id121035>
8. Повітряний кодекс України від 19.05.2011 № 3393-V. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 48-49. Ст. 536.
9. Про транспорт : Закон України від 10.11.1994. № 232/94-ВР. Відомості Верховної Ради України.1994. № 51. Ст. 446 (із змін. і доповн.)
10. Про державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації: Закон України від 16.10.2020 р. № 1965-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2017.№ 16. Ст. 199 (із змін. і доповн.).
11. Про затвердження положення про Державну авіаційну службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.10.2014 р. № 520.URL<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/520-2014-n#Text>.
12. Деякі питання Міжвідомчої комісії з авіаційної безпеки: Постанова Кабінету Міністрів України від 09.06.2021 р. № 594. URL.<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/594-2021-n#Text>
13. Про невідкладні заходи щодо забезпечення безпеки авіації в Україні : Указ Президента України від 15.01.1998 р. № 17/ URL.<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/17/98#Text/>
14. Про заходи щодо впорядкування діяльності з міжнародних повітряних перевезень товарів військового призначення та подвійного використання: Указ Президента України від 25.12.2003 р. № 1488/ URL.<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1488/2003#Text>.
15. Положення про Національне бюро з розслідування авіаційних подій та інцидентів з цивільними повітряними судами: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 13.05.2020 р. № 417. URL.<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/417-2020-n#Text>
16. Про затвердження інструкції з оцінки рівня загрози безпеці цивільної авіації України: Наказ міністерства транспорту від 17.06.2020 р. № 351.URL.<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0960-20#Text>.
17. Конвенція про міжнародно цивільну авіацію від 7 грудня 1944 р.URL. http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1995_038
18. Мицик В. В., Буроменський М. В., Гнатовський М. М. Міжнародне публічне право : підручник. Харків: Право. Т. 2. Основні галузі. 2018. 444 с.
19. Сироїд Т. Л. Міжнародне публічне право: підручник. Одеса: Фенікс, 2018. 744 с.
20. Корнеєв Ю. В. Транспортне право України: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літ-ри, 2020.168 с.

21. Заїка Ю. О. Транспортне право України. К. : КНЕ, 2014. 184 с.
22. Мицик В. В., Буроменський М. В., Гнатовський М. М. Міжнародне публічне право: підручник/ під. Ред. В. В. Мицика. Харків: Право. Т. 2. Основні галузі. 2018. 624 с.
23. Сироїд Т. Л. Міжнародне публічне право: підручник. Одеса: Фенікс, 2018. 744 с.

Допоміжна

24. Шапенко Л.О. Імплементация норм міжнародного повітряного права в законодавство України / Л.О. Шапенко, В.І. Васильківський // Аеро-2013. Повітряне і космічне право: Всеукр. конф. молодих учених і студентів, 22 листопада 2013 р.: тези доп. – К.: Комп'ютерпрес, 2013. – С. 23-25.
25. Жукова Л.М. Вплив імплементції європейських норм на економічний розвиток держави / Л.М.Жукова // Науковий вісник Мукачівського державного університету. – 2016. – № 2(6). – С. 22-27.
26. Гавердовський А. С. Імплементация норм міжнародного права / А. С. Гавердовський. – К.: Вища школа, 1980. – 318 с.
27. Терлецький Д.С. Трансформація, інкорпорація та імплементация норм міжнародного права: теоретичний аналіз / Д. С. Терлецький // Молодий вчений. – 2017. – № 7 (47). – С. 395-400.

12. Інформаційні ресурси

1. Офіційний Організації Об'єднаних Націй – <http://www.un.org/>
2. Офіційний сайт Європейського Союзу – <http://europa.ua/>
3. Міжнародний інститут космічного права – <https://iislweb.org/>
4. <http://rada.gov.ua>. – веб-сторінка Верховної Ради України.
5. <http://www.kmu.gov.ua>. – веб-сторінка Кабінету Міністрів України.
6. <http://www.nau.kiev.ua>. – веб-сторінка нормативні акти України.
7. <http://www.liga.net>. – веб-сторінка пошуковий сервер українського законодавства
8. URL: <http://www.avtoreferat.ukrlib.org>. – веб-сторінка каталог авторефератів дисертацій
9. Міжнародна організація цивільної авіації. – <https://www.icao.int>
10. Міжнародна астронавтична федерація. – <https://www.iafastro.org/>
11. Міжнародна академія астронавтики. – <https://iaaweb.org/>
12. Комітет з дослідження космічного простору. – <https://cosparhg.cnes.fr/>.

«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРАЦІ В УКРАЇНІ ТА В КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ».

Тема 1. Передумови виникнення правового регулювання праці. Генеза становлення й розвитку правового регулювання трудових відносин.

Передумови виникнення правового регулювання праці; генеза становлення й сучасного розвитку правового регулювання трудових відносин.

Тема 2. Історичні передумови становлення та розвитку трудового права в Європі. Сучасний стан правового регулювання трудових відносин у країнах Європи. Особливості співвідношення міжнародних та європейських трудових норм.

Передумови виникнення правового регулювання праці; генеза становлення й сучасного розвитку правового регулювання трудових відносин; правове регулювання зайнятості населення – важливий чинник забезпечення права на працю. Реалізація та захист права на працю.

Тема 3. Стан і перспективи розвитку законодавства про працю у 21 столітті.

Сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку законодавства про працю в Україні та країнах Європейського Союзу, проєкт Трудового кодексу України, зміни у діючому законодавстві України у зв'язку з введенням воєнного стану в Україні, сучасні положення трудового законодавства та тенденції протягом 2022 року.

Тема 4. Сучасні концептуальні засади правового регулювання праці в Україні.

Теоретичні підходи досистематизації й кодифікації законодавства про працю в умовах ринкової економіки. Сучасні соціально-економічні засади регулювання трудових відносин в Україні. Перспективи застосування в Україні колективно-договірного регулювання праці в сучасних умовах господарювання.

Тема 5. Теоретико-правові підходи до імплементації норм трудового права країн Європейського Союзу національним законодавством України (

Теоретичні напрями імплементації трудових норм Європейського Союзу законодавством України про працю. Правові наслідки негативних тенденцій правового регулювання праці у країнах Європейського союзу.

Тема 6. Роль міжнародного законодавства про працю у правовому регулюванні трудових відносин у країнах Європейського Союзу

Роль міжнародного законодавства про працю у правовому регулюванні трудових відносин у країнах Європейського Союзу. Загальна характеристика правового регулювання праці в окремих країнах Європейського Союзу. Запобігання нелегальній трудовій міграції в Україні та в країнах Європейського Союзу. Політика зайнятості в ЄС.

Тема 7. Сучасні тенденції правового регулювання праці у Французькій Республіці.

Джерела трудового права Франції, трудовий договір, припинення трудових відносин, трудові спори та сучасні тенденції.

Тема 8. Сучасні тенденції правового регулювання праці у ФР Німеччина

Джерела трудового права Федеративної Республіки Німеччина, трудовий договір, припинення трудових відносин, трудові спори та сучасні тенденції.

Тема 9. Сучасні тенденції правового регулювання праці у Королівстві Іспанія

Джерела трудового права Іспанії, трудовий договір, припинення трудових відносин, трудові спори та сучасні тенденції.

Тема 10. Сучасні тенденції правового регулювання праці у Польщі

Джерела трудового права Польщі, трудовий договір, припинення трудових відносин, трудові спори та сучасні тенденції.

Тема 11. Сучасні тенденції правового регулювання праці у країнах Балтії (Литовська Республіка, Латвійська Республіка, Естонська Республіка) (

Трудове право Литовської Республіки, трудове право Латвійської Республіки, трудове право Естонської Республіки.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЮ «СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРАЦІ В УКРАЇНІ ТА В КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ»:

1. Передумови виникнення правового регулювання праці.
2. Зародження та розвиток правового регулювання трудових відносин в ЄС.
3. Загальні принципи права ЄС та їхня реалізація у серії найманої праці.
4. Поняття трудового права ЄС.
5. Поняття та види джерел трудового права ЄС.
6. Установчі договори ЄС.
7. Хартія основоположних прав ЄС.
8. Міжнародні угоди ЄС з третіми державами.
9. Міжнародні угоди ЄС з міжнародними організаціями.
10. Загальні принципи ЄС як джерела трудового права.
11. Нормативно-правові акти органів ЄС.
12. Рішення суду ЄС як джерела трудового права.
13. Правові інструменти м'якого права ЄС.
14. Акти соціального діалогу як джерела трудового права ЄС.
15. Генеза становлення й сучасного розвитку правового регулювання трудових відносин.
16. Галузеві принципи трудового права ЄС.
17. Передумови виникнення правового регулювання праці.
18. Правове регулювання зайнятості населення – важливий чинник забезпечення права на працю.

19. Європейська стратегія зайнятості.
20. Правові засади трудової мобільності у ЄС.
21. Особливості працевлаштування в ЄС.
22. Визнання документів про освіту з метою працевлаштування в ЄС.
23. Апостилювання та легалізація документів з метою працевлаштування за кордоном.
24. Правове регулювання працевлаштування в ЄС за трудовим договором.
25. Захист персональних даних працівників у ЄС.
26. Загальні вимоги щодо правового регулювання робочого часу та часу відпочинку за трудовим правом ЄС.
27. Засади правового регулювання оплати праці в ЄС.
28. Гарантії трудових прав працівників у разі припинення трудових відносин за законодавством ЄС.
29. Професійна безпека працівників у ЄС.
30. Охорона здоров'я працівників у ЄС.
31. Реалізація та захист права на працю.
32. Сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку законодавства про працю в Україні та країнах Європейського Союзу,
33. Проект Трудового кодексу України, зміни у діючому законодавстві України у зв'язку з введенням воєнного стану в Україні.
34. Сучасні положення трудового законодавства та тенденції протягом 2022 року.
35. Теоретичні підходи досистематизації та кодифікації законодавства про працю в умовах ринкової економіки.
36. Сучасні соціально-економічні засади регулювання трудових відносин в Україні.
37. Перспективи застосування в Україні колективно-договірного регулювання праці в сучасних умовах господарювання.
38. Теоретичні напрями імплементації трудових норм Європейського Союзу законодавством України про працю.
39. Правові наслідки негативних тенденцій правового регулювання праці у країнах Європейського союзу.
40. Роль міжнародного законодавства про працю у правовому регулюванні трудових відносин у країнах Європейського Союзу.
41. Загальна характеристика правового регулювання праці в окремих країнах Європейського Союзу.
42. Запобігання нелегальній трудовій міграції в Україні та в країнах Європейського Союзу.
43. Політика зайнятості в ЄС.
44. Колективне трудове право ЄС.
45. Співвідношення між основними економічними свободами та основоположними колективними трудовими правами у ЄС.
46. Правові основи інформування в управлінні підприємством у ЄС.

47. Правові основи консультування в управлінні підприємством у ЄС.
48. Правові основи участі працівників в управлінні підприємством у ЄС.
49. Застосування нестандартних форм зайнятості на сучасному ринку праці.
50. Правове регулювання гнучкого режиму робочого часу, сучасний аспект.
51. Сучасні тенденції застосування принципів *in favorem* та *in reius* в регулюванні трудових відносин та їхній вияв у процесі кодифікації законодавства України про працю.
52. Міжурядові конференції праці та конференції з трудового права.
53. Основні методи, якими користується МОП.
54. Правове регулювання технічного співробітництва щодо вирішення соціально-трудова проблем.
55. Джерела трудового права Франції.
56. Трудовий договір у діючому законодавстві Франції.
57. Припинення трудових відносин за законодавством Франції.
58. Трудові спори та сучасні тенденції за законодавством Франції.
59. Джерела трудового права Федеративної Республіки Німеччина.
60. Трудовий договір за законодавством Федеративної Республіки Німеччина.
61. Припинення трудових відносин за законодавством Федеративної Республіки Німеччина.
62. Трудові спори та сучасні тенденції регулювання праці за законодавством Федеративної Республіки Німеччина.
63. Джерела трудового права Іспанії.
64. Трудовий договір за законодавством Іспанії.
65. Припинення трудових відносин за законодавством Іспанії.
66. Трудові спори та сучасні тенденції регулювання праці за законодавством Іспанії.
67. Джерела трудового права Польщі.
68. Трудовий договір за законодавством Польщі.
69. Припинення трудових відносин за законодавством Польщі.
70. Трудові спори та сучасні тенденції правового регулювання праці за законодавством Польщі.
71. Правове регулювання праці в країнах Балтії.
72. Трудове право Литовської Республіки.
73. Трудове право Латвійської Республіки.
74. Трудове право Естонської Республіки.
75. Загальна характеристика КЗоТ України.
76. Загальна характеристика Закону про працю Латвійської Республіки.
77. Загальна характеристика Закону про трудовий договір Естонської Республіки.
78. Загальна характеристика МОП.
79. Загальна характеристика Трудового кодексу Республіки Польща.

80. Загальна характеристика Трудового кодексу Французької Республіки.
81. Загальна характеристика Цивільного кодексу Федеративної Республіки Німеччина.
82. Загальна характеристика Конвенції 29 “Про примусову чи обов’язкову працю” 1930 року.
83. Загальна характеристика Конвенції 87 “Про свободу асоціації і захист права на організацію” 1948 року.
84. Загальна характеристика Конвенції 98 “Про застосування права на організацію та ведення колективних переговорів” 1949 року.
85. Загальна характеристика Конвенції 105 “Про скасування примусової праці” 1957 року.
86. Загальна характеристика Конвенції 100 “Про рівну винагороду чоловіків і жінок за працю рівної цінності” 1951 року.
87. Загальна характеристика Конвенції 111 “Про дискримінацію в галузі праці і занять” 1958 року.
88. Загальна характеристика Конвенції 138 “Про мінімальний вік прийому на роботу” 1973 року.
89. Загальна характеристика Конвенції 182 “Про заборону та негайні заходи щодо ліквідації найгірших форм дитячої праці про найгірші форми дитячої праці” 1999 року.
90. Правове закріплення принципу рівності у Директивах ЄС.

РЕКОМЕНДОВАНІ НОРМАТИВНІ АКТИ ТА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Трудове право України: Підручник / за ред. проф. О. М. Ярошенко. Харків: Видавництво, 2022. – 376с.
2. Трудове право України: Підручник / за заг.ред. М.І. Іншина, В.Л. Костюка. Київ: Юрінком Інтер, Буква Закону, 2019.
3. Іванов Ю.Ф., Іванова М.В. Трудове право України: Навч. посіб., Київ, «Аллерта», 2020.
4. Жернаков В. В. Міжнародний аспект правового регулювання соціально-трудова відносин / В. В. Жернаков // Право України. – 2001. – № 4.– С. 59-61.
5. Венедіктов С.В., Спіцина Г.О. Трудове право в державах Європи. Підручник. Київ : Ніка-Центр, 2017. – 184 с.
6. Спіцина Г.О. Порівняльна характеристика правового регулювання праці в Україні та країнах Європейського Союзу. Монографія. Киев : Ніка-Центр, 2016. – 304 с.
7. Спіцина Г.О. Особливості правового регулювання забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в Україні. Публічне право. – 2018. – № 3 (31). – С. 175–181.
8. Лукаш С. С. Проблеми імплементації міжнародних норм щодо регулювання трудових відносин в законодавство України / С. С. Лукаш //

Трудове законодавство: шляхи реформування: матер. II Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 12 квіт. 2013 р.) / за заг. ред. К. Ю. Мельника. – Х. : ХНУВС, 2013. – 364 с.

9. Щербина В. І. Роль порівняльного правознавства в розвитку законодавства України про працю / В. І. Щербина // Розвиток законодавства про працю і соціальне забезпечення: здобутки і проблеми: тези доп. та наук. повідомл. учасн. IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 5-6 жовт. 2012 р.) / за ред. В. В. Жернакова. – Х. : Право, 2012. – 500 с.

10. Мужикова Н. М. Адаптація соціальної політики та трудового законодавства України до стандартів ЄС: навч. посіб. / Н. М. Мужикова, В. Ф. Пузирний, Л. А. Семиног. – Чернігів : Деснян. правда, 2007. – 169 с.

11. Грекова М. М. Концептуальні питання розвитку трудового законодавства України під впливом міжнародних трудових стандартів / М. М. Грекова // Актуальні проблеми розвитку законодавства про працю та соціальне забезпечення: тези доп. і наук. повід. учасн. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 22-23 квіт. 2009 р.) / за ред. В. В. Жернакова. – Х. : Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого, 2009. – 460 с.

12. Кияниця І.П. Імплементация норм международного права в правовой системе ФРН: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 / І.П. Кияниця. – К., 2004. – 187с.

13. Муравйов В.І. Гармонізація законодавства як феномен європейської інтеграції / В.І. Муравйов // Укр. правов. часопис. – 2003. – №2 (7). – С. 3 – 9.

14. Опришко В.Ф. Теоретичні та практичні аспекти механізму гармонізації законодавства України з міжнародним правом / В.Ф. Опришко // Проблеми гармонізації законодавства України з міжнародним правом: матер. наук. практ. конф. (м. Київ, жовтень 1998 р.). – К., 1998. – С. 11-25.

15. Прилипко С. М. Колективні угоди як результат соціального партнерства (сучасний стан і перспективи розвитку): моногр. / С. М. Прилипко, О. М. Ярошенко, Н. М. Клименчук. – Х. : Вид-во ФІНН, 2011. – 256 с.

16. Чанишева Г. І. Колективні відносини у сфері праці: теоретико-правовий аспект: моногр. / Г. І. Чанишева. – О. : Юрид. літ., 2001. – 328 с.

17. Прилипко С. М. Трудове право України: підруч. / С. М. Прилипко, О. М. Ярошенко. – Х. : ФО-П Вапнярчук Н.М. – 2008. – 664 с.

Допоміжна

1. Н.В. Міцкевич, Д.І. Міцкевич. Економіко-правові основи працевлаштування молоді в країнах ЄС. Економічна наука. – Інвестиції – практика та досвід. – 2013. - № 10. С. 31-33.

2. Миськевич Т. Правове регулювання закордонного працевлаштування українських громадян [Електронний ресурс] / Т. Миськевич // Громадська думка про правотворення. 2019. № 18 (183). С. 10–13. Режим доступу: URL: <http://nbuviap.gov.ua/images/dumka/2019/18.pdf>.

3. Спіцина Г. О. Конституційні гарантії трудових прав іноземців та осіб без громадянства в Україні. Правова система України в умовах державних реформаційних процесів сьогодення : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 26–

27 жовт. 2012 р., Ужгород / Держ. вищ. навч. закл. «Ужгород. нац. ун-т». – Ужгород, 2012. – С. 139–140.

Спіцина Г.О. Право іноземців та осіб без громадянства на працю в Україні: поняття та зміст. Формування правової держави в Україні: проблеми та реалії : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 23–24 листоп. 2012 р. / Запоріз. міська громад. орг. «Істина». – Запоріжжя, 2012. – Ч. II. – С. 51–53.

4. Спіцина Г. О. Щодо особливостей регулювання праці представників різних релігійних конфесій в Україні. Актуальні проблеми юридичної науки на шляху сучасної розбудови держави і суспільства : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 5–7 черв. 2014 р., Суми / Сум. держ. ун-т. – Суми, 2014. – С. 256–260.

5. Спіцина Г.О. Щодо співвідношення понять «робота», «робоче місце» та «місце роботи» в положеннях чинного законодавства про працю. Єдність і диференціація трудового права та права соціального забезпечення : матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф., 28 листоп. 2014 р., Харків / Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2014. – С. 146–151.

6. Спіцина Г. О. Сучасні тенденції застосування праці іноземців та осіб без громадянства в Україні. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки : зб. наук. пр. – Херсон, 2014. – Вип. 2, т. 2. – С. 117–121. **Фахове видання.**

7. Спіцина Г. О. Загальна характеристика джерел правового регулювання трудових відносин у Французькій Республіці. Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Серія: Право. – Харків, 2014. – № 1137, вип. 18. – С. 135–137. **Фахове видання.**

8. Спіцина Г. О. Теоретичні підходи до систематизації законодавства про працю України в умовах ринкової економіки. Держава і право. Юридичні і політичні науки : зб. наук. пр. / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – Київ, 2014. – Вип. 66. – С. 192–202. **Фахове видання.**

9. Спіцина Г. О. Загальна характеристика правового регулювання трудових відносин у Королівстві Іспанія. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Право. – Харків, 2014. – № 1106, вип. 17. – С. 129–132. **Фахове видання**

10. Спіцина Г. О. Щодо укладення, зміни та припинення трудових договорів у Королівстві Іспанія [Електронний ресурс]. Форум права. – 2014. – № 1. – С. 456–459. – URL: [http://irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiiirbis_64.exe?C21COM\(10.08.2021\)](http://irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiiirbis_64.exe?C21COM(10.08.2021)). **Фахове видання.**

11. Спіцина Г. О. Правова характеристика трудового договору у Французькій республіці. Вісник Чернівецького факультету національного університету «Одеська юридична академія» : зб. наук. ст. – Чернівці, 2014. – Вип. 4. – С. 129–138. **Фахове видання.**

12. Спіцина Г. О. Щодо перспектив колективно-договірного регулювання праці в сучасних умовах господарювання [Електронний ресурс]. Журнал східноєвропейського права. – 2014. – № 9. –

С. 98–103. – URL: http://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2014/11/spitsyna_9.pdf (10.08.2021). **Фахове видання.**

13. Спіцина Г.О. Особливості регулювання трудових відносин в Сполученому Королівстві Великобританії та Північної Ірландії. Держава і право. Серія: Юридичні науки : зб. наук. пр. / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – Київ, 2015. – Вип. 67. – С. 245–255.

14. Спіцина Г.О. Особливості правового регулювання трудових відносин у Республіці Польща. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. – 2015. – № 30, т. 1. – С. 186–189. **Фахове видання.**

15. Спіцина Г.О. Теоретичні напрями імплементації трудових норм Європейського Союзу в законодавство про працю України. Альманах права. Ціннісно-правові засади сучасних інтеграційних процесів в Україні. – 2015. – № 6. – С. 516–521. **Фахове видання.**

16. Спіцина Г.О. Окремі негативні тенденції правового регулювання праці в країнах Європейського Союзу. Держава і право. Серія: Юридичні науки : зб. наук. пр. / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – Київ, 2015. – Вип. 69. – С. 254–265. **Фахове видання.**

17. Спіцина Г.О. Сучасний стан та перспективи правового регулювання трудових відносин в Україні. Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія: Право : зб. наук. пр. – Київ, 2015. – Вип. 2. – С. 388–395. **Фахове видання.**

18. Спіцина Г.О. Щодо вікових обмежень трудової правосуб'єктності працівників в Україні. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки : зб. наук. пр. – Херсон, 2015. – Вип. 3–2, т. 4, ч. 1. – С. 111–115. **Фахове видання.**

19. Спіцина Г.О. Генезис правового регулирования труда в мире и его влияние на развитие трудового права Украины. Visegrad journal of human rights. – 2015. – № 5, pt. 1. – P. 116–121.

20. Спіцина Г.О. Тенденції реформування трудового законодавства в Україні. Юридичні факти в системі правового регулювання : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. до 145-річчя акад. Всеукр. акад. наук Станіслава Дністрянського (1870–1935) : 26 листоп. 2015 р., Київ / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Рада молодих вчених. – Київ, 2015. – С. 477–480.

21. Бандур С.І. Теоретико-методологічні імперативи державного регулювання ринку праці в контексті реформування економіки України: Зб наук праць ІПК ДСЗУ, 2015. № 2 (43). С. 9-13.

22. Вірт Ю.П., Заярна Н.М. Шляхи і напрямки державного регулювання ринку праці в Україні в умовах економічної кризи. Науковий вісник НЛТУ України, 2010. Вип. 20.8. - С. 195-198.

23. Забута Н. Регулювання зайнятості населення: теорія і зарубіжний досвід. // Економіка. Проблеми економічного становлення. – 2009. - № 5. – С. 76-82.

24. Махсма М. Світові тенденції трансформації зайнятості населення в умовах глобалізації економіки // Україна: аспекти праці.- 2007.- № 4. - С. 10-15.

25. Островерхов В. Використання зарубіжного досвіду для вдосконалення концепції зайнятості України в умовах кризи. [Електронний ресурс] – Режим доступу URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Rarpsu/2009_14/Ostroverkhov.pdf

26. Штанська О. Зарубіжний досвід взаємодії державної молодіжної політики та політики зайнятості. [Електронний ресурс] – Режим доступу URL : <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/DeBu/2008-1/doc/5/08.pdf>

12. Інформаційні ресурси

1. Офіційний портал Верховної Ради України. Режим доступу: URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws>
2. Єдиний державний реєстр судових рішень. Режим доступу: URL: <http://reyestr.court.gov.ua>
3. Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України. Режим доступу: URL: <https://minjust.gov.ua/ua>
4. Офіційний веб-сайт Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Режим доступу: URL: <http://www.ombudsman.gov.ua>
5. Офіційний веб-сайт Конституційного суду України. Режим доступу: URL: <http://www.ccu.gov.ua>
6. Урядовий портал. Режим доступу: URL: <http://www.kmu.gov.ua>
7. Офіс Генерального прокурора України. Режим доступу: URL: <http://www.gp.gov.ua>
8. Офіційний веб-сайт Вищої ради правосуддя. Режим доступу: URL: <http://www.vru.gov.ua>
9. Український портал практики Європейського суду з прав людини. Режим доступу: URL: <http://eurocourt.in.ua>
10. Офіс Ради Європи в Україні. Містить український переклад угод та конвенцій, які уклалися Радою Європи. Містить посилання на європейські бази даних. Режим доступу: URL: <http://www.coe.kiev.ua>
11. Офіційний портал Верховної Ради України. Режим доступу: URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws>
12. Єдиний державний реєстр судових рішень. Режим доступу: URL: <http://reyestr.court.gov.ua>
13. Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України. Режим доступу: URL: <https://minjust.gov.ua/ua>
14. Офіційний веб-сайт Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Режим доступу: URL: <http://www.ombudsman.gov.ua>
15. Офіційний веб-сайт Конституційного суду України. Режим доступу: URL: <http://www.ccu.gov.ua>
16. Урядовий портал. Режим доступу: URL: <http://www.kmu.gov.ua>
17. Офіс Генерального прокурора України. Режим доступу: URL: <http://www.gp.gov.ua>

«СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ТА КРИМІНОЛОГІЇ».

Тема 1. Соціально - економічне та теоретико-правове підґрунтя появи нових видів кримінально-протиправних діянь.

Актуальні питання визначення поняття кримінального правопорушення та його ознак. Малозначне діяння. Тенденції трансформації традиційних та появи нових кримінально-протиправних правопорушень. Причини появи нових видів кримінальних правопорушень.

Становлення категорії проступку в кримінально-правовій доктрині: проблеми термінології. Категорія кримінального проступку в кримінальному праві. Історичні передумови впровадження кримінального проступку. Досвід європейських держав у питанні критеріїв поділу кримінальних діянь на злочини та проступки.

Тема 2. Актуальні питання теорії, методології та гносеології у кримінально-правових дослідженнях.

Гносеологічне та соціальне правове значення складу кримінального правопорушення. Розуміння сутності об'єкту кримінального правопорушення в контексті сучасної доктрини кримінального права. Урахування діяння як обов'язкової ознаки об'єктивної сторони при кваліфікації кримінальних правопорушень. Проблемні питання щодо значення факультативних ознак об'єктивної сторони для кваліфікації кримінальних правопорушень.

Суб'єкт кримінального правопорушення за міжнародним та національним законодавством країн світу. Актуальні питання регламентації суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення в кримінальному законодавстві. Значення суб'єктивних ознак складу кримінального правопорушення для кваліфікації кримінальних правопорушень та індивідуалізації покарання. Проблеми вини в теорії кримінального права. Проблеми регламентації суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення в кримінальному законодавстві.

Тема 3. Актуальні питання кодифікації кримінального законодавства романо-германської та англо-американської систем кримінального права.

Актуальні питання кодифікації національного кримінального законодавства у країнах романо-германської системи права. Проблеми кодифікації національного кримінального законодавства у країнах англо-американської системи права. Проблеми формування загально-європейського кримінального законодавства

Тема 4. Окремі актуальні питання загальної частини кримінального права України.

Місце кримінального права в системі юридичних та інших наук. Виклики та проблеми кримінального права в умовах модернізації України. Інститути та окремі положення Загальної частини міжнародного кримінального права, що

відсутні у кримінальному законодавстві України. Проблеми імплементації норм міжнародного кримінального права в законодавство України.

Методологічні, етимологічні та праксеологічні засади покарання чи адміністративного стягнення на юридичних осіб

Тема 5. Загально-теоретичні питання особливої частини Кримінального кодексу України

Актуальні питання формування сучасної кримінального правової термінології. Питання гуманізації окремих норм Особливої частини Кримінального кодексу України. Напрями імплементації світових стандартів захисту прав людини в окремі норми Особливої частини Кримінального кодексу України.

Актуальні методологічні питання кваліфікації кримінальних правопорушень. Процес кваліфікації. Конкуренція норм і колізія статей закону про кримінальну відповідальність. Теоретико-прикладні питання розмежування кримінальних правопорушень у ході кримінально-правової кваліфікації та особливості зміни кримінально-правової кваліфікації.

Тема 6. Актуальні питання кримінально-правової кваліфікації злочинів проти національної безпеки та кримінальних правопорушень у сфері громадської безпеки, громадського порядку та моральності.

Поняття, принципи та етапи кримінально-правової кваліфікації. Значення кримінально-правової кваліфікації. Доктринальні підходи до правил кримінально-правової кваліфікації. Неправильна кримінально-правова кваліфікація. Види неправильної кримінально-правової кваліфікації. Значення юридичної практики, прецедентів і доктрини кримінального права для кваліфікації кримінальних правопорушень.

Проблемні питання кримінальної відповідальності за злочини проти національної безпеки. Проблеми кваліфікації діянь, що пов'язані зі створенням та діяльністю злочинних об'єднань. Проблеми кримінально-правової систематизації злочинів терористичної спрямованості.

Теоретико-правові аспекти кваліфікації кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації повітряного транспорту. Актуальні проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності.

Тема № 7. Актуальні питання кваліфікації окремих складів кримінальних правопорушень

Проблеми кримінальної відповідальності за насилля в сім'ї та торгівлю людьми. Проблеми розмежування одержання одержання неправомірної вигоди службовою особою від проявів корупції та невиконання службовою особою своїх повноважень і обов'язків. Проблеми кримінально-правової систематизації злочинів проти правосуддя. Проблеми кримінальної відповідальності за порушення виборчого права у контексті правових позицій Європейського суду з прав людини. Проблемні питання врегулювання складу злочину про екоцид: вітчизняне та зарубіжне законодавство.

Тема 8. Актуальні питання теорії, методології, правотворчої і правозастосовної практики кримінального права України, Європейських країн, ООН, РЄ.

Сучасні проблеми теорії, методології та практики кримінального права України. Поняття застосування кримінального законодавства. Співвідношення понять «застосування кримінального законодавства», «кваліфікація кримінальних правопорушень» та «кримінально-правова кваліфікація». Значення застосування кримінального законодавства.

Сучасні проблеми теорії, методології та практики кримінального права ООН, РЄ, країн ЄС та СНД. Сучасні проблеми та межі імплементації норм міжнародного кримінального права в законодавство України.

Тема 9. Актуальні проблеми методології сучасної кримінологічної науки.

Економічна кримінологія як напрям кримінологічної науки. Сімейна кримінологія як напрям кримінологічної науки. Політична кримінологія як напрям кримінологічної науки. Кримінологічна характеристика міжнародної та транснаціональної злочинності. Кримінологія як теоретичне підґрунтя формування державної політики протидії кримінальній протиправності. Роль кримінології у формуванні запобіжного потенціалу кримінально-правового циклу наук. Проблеми формування сучасної методика кримінологічних досліджень.

Тема 10. Наукові підходи до вивчення злочинності у сучасній кримінології.

Межі та особливості пізнання злочинності у вітчизняній та зарубіжній кримінології. Поняття криміногенних процесів та криміногенних проявів, їх співвідношення зі поняттями кримінальної протиправності та кримінальними правопорушеннями. Принципи криміналізації та декриміналізації суспільно небезпечних діянь.

Тема 11. Кримінологічні концепції причин злочинності.

Основні сучасні теорії детермінації злочинності в Україні. Детермінація злочинності та злочинних проявів: структура, взаємозв'язок, відмінність. Поняття криміногенної ситуації та механізм злочинного прояву.

Тема 12. Роль кримінології у формуванні системи суб'єктів превенції кримінальної протиправності

Основні принципи організації попередження злочинності. Поняття та складові організаційно-правової інфраструктури запобігання злочинності. Основні напрямки міжнародного співробітництва у сфері запобігання злочинності. Кримінологічна політика в Україні: сутність та шляхи реалізації. Актуальні аспекти превенції окремих видів кримінально протиправної діяльності у сфері критичної інфраструктури

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЮ

Орієнтовний перелік питань до іспиту

1. Ретроспектива розвитку кримінального права в Україні та світі.
2. Поняття та види джерел кримінального права.
3. Сучасні підходи до визначення джерел кримінального права України, їх значення для правозастосування.
4. Кримінальний кодекс України як основне джерело кримінального права.
5. Кримінально-правове значення Конституції України.
6. Характер зв'язку кримінального права із конституційним правом.
7. Міжнародні нормативно-правові акти як джерело кримінального права України.
8. Зв'язок кримінального права з іншими галузями права України.
9. Кримінально-правове значення рішень Конституційного Суду України.
10. Практика Європейського суду з прав людини, її вплив на застосування норм кримінального законодавства.
11. Функції кримінального права. Завдання кримінального права. Напрямки кримінально-правової політики.
12. Функції та завдання кримінального закону.
13. Шляхи усунення дисгармонії між функціональним призначенням кримінального права та кримінального законодавства.
14. Охоронна, запобіжна, регулююча, виховна функції кримінального права.
15. Прогностична та соціальна функція кримінального права.
16. Кримінальна відповідальність як вид юридичної відповідальності (ст. 2 КК).
17. Поняття кримінальної відповідальності.
18. Поняття диференціації кримінальної відповідальності.
19. Питання про кримінальну відповідальність у галузі кримінального права.
20. Кримінально-правові відносини: їх суб'єкт та зміст.
21. Кримінальні відносини та кримінальна відповідальність.
22. Виникнення і припинення кримінальної відповідальності.
23. Кримінальна відповідальність та кримінальне покарання.
24. Філософське обґрунтування кримінальної відповідальності особи, яка вчинила кримінальне правопорушення.
25. Питання про свободу волі в кримінальному праві.
26. Підстава кримінальної відповідальності.
27. Фактична та юридична підстава кримінальної відповідальності.
28. Питання про юридичну підставу кримінальної відповідальності в науці і законодавстві України.
29. Значення кримінальної відповідальності та її підстав в діяльності підрозділів досудового слідства органів внутрішніх справ.
30. Філософсько-методологічні основи вчення про диференціацію кримінальної відповідальності.
31. Соціальна обумовленість вчення про диференціацію кримінальної відповідальності.

32. Соціально-правові аспекти і проблеми визначення суспільної небезпечності діяння і її вплив на диференціацію кримінальної відповідальності.

33. Кримінально-політичні основи вчення про диференціацію кримінальної відповідальності.

34. Традиційна типологія моделей диференціації кримінальної відповідальності в правових системах світу.

35. Сучасна типологія диференціації кримінальної відповідальності в законодавстві держав англосаксонської та романо-германської правових систем.

36. Поняття, цілі, завдання та принципи диференціації кримінальної відповідальності.

37. Види та засоби диференціації кримінальної відповідальності.

38. Проблеми правового регулювання і застосування обтяжуючих та пом'якшуючих ознак.

39. Санкції статей Особливої частини КК України та диференціація кримінальної відповідальності.

40. Застосовувати сучасні підходи до визначення поняття кримінального правопорушення як правової категорії : формальні, матеріальні та формально-матеріальні підходи.

41. Характеристика ознак кримінального проступку і злочину.

42. Категоризація злочинів: поняття, підстави, критерії та значення.

43. Правова природа обставин, що виключають кримінальність діяння.

44. Склад кримінального правопорушення.

45. Закінчене та незакінчене кримінальне правопорушення.

46. Поняття та ознаки суб'єкта кримінального правопорушення.

47. Осудність як обов'язкова ознака суб'єкта кримінального правопорушення. Формула осудності та обмеженої осудності.

48. Поняття неосудності, юридичний (психологічний) та медичний (біологічний) критерії неосудності.

49. Вік з якого може наставати кримінальна відповідальність.

50. Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення, вчинені у стані сп'яніння внаслідок вживання алкоголю, наркотичних засобів або інших одурманюючих речовин.

51. Спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення: його поняття та види.

52. Поняття кримінально-правової кваліфікації та її видів.

53. Зміст та обсяг поняття кримінально-правової кваліфікації.

54. Процес кримінально-правової кваліфікації та її результат.

55. Структура кримінально-правової кваліфікації.

56. Проблемні питання та значення правильної кримінально-правової кваліфікації.

57. Проблемні питання кримінальної відповідальності за злочини проти національної безпеки.

а. Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади.

- b. Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України.
 - c. Фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України.
 - d. Державна зрада.
 - e. Посягання на життя державного чи громадського діяча.
58. Застосування кримінального законодавства у разі колабораційної діяльності.
59. Застосування кримінального законодавства у випадку пособництва державі-агресору.
60. Теоретико-правова кваліфікація кіберзлочинності.
61. Застосування кримінального законодавства у разі кібератак на об'єкти критичної інфраструктури та життєзабезпечення.
62. Застосування кримінального законодавства у випадку кібератак на об'єкти повітряного транспорту під час військової агресії проти України.
- a. Застосування кримінального законодавства у разі вчинення простого умисного вбивства.
 - b. Застосування кримінального законодавства у разі вчинення умисного вбивства за наявності обтяжуючих обставин.
 - c. Застосування кримінального законодавства у разі вчинення вбивства за наявності пом'якшуючих обставин.
 - d. Застосування кримінального законодавства у разі вбивства, учиненого через необережність.
 - e. Застосування кримінального законодавства у разі доведення особи до самогубства.
 - f. Застосування кримінального законодавства у разі вчинення діянь із ознаками злочинів, що спричиняють шкоду здоров'ю людини.
 - g. Застосування кримінального законодавства щодо злочинів, які спричиняють шкоду здоров'ю людини, і які вчинюються у сфері охорони життя та здоров'я людини від окремих видів небезпечних інфекційних хвороб.
 - h. Застосування кримінального законодавства щодо злочинів, що спричиняють шкоду здоров'ю людини, які вчинюються у сфері надання медичних послуг.
 - i. Застосування кримінального законодавства щодо злочинів, які спричиняють шкоду здоров'ю людини внаслідок залишення особи без допомоги або в результаті неналежного виконання винним своїх обов'язків.
 - j. Застосування кримінального законодавства щодо злочинів у сфері охорони здоров'я людини, які пов'язані із незаконним розголошенням лікарської таємниці.
63. Застосування кримінального законодавства у випадку створення злочинної організації.
64. Специфіка застосування кримінального законодавства в разі вчинення заздалегідь не обіцяного сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності.

65. Застосування кримінального законодавства у випадку бандитизму.
66. Застосування кримінального законодавства у випадку вчинення злочинів терористичної спрямованості.
67. Застосування правил кримінально-правового компромісу в разі вчинення злочинів проти громадської безпеки.
68. Застосування кримінального законодавства в разі групового порушення громадського порядку.
69. Застосування кримінального законодавства у випадку масових заворушень.
70. Застосування кримінального законодавства в разі вчинення особою закликів до вчинення дій, що загрожують громадському порядку.
71. Застосування кримінального законодавства у випадку вчинення особою діянь із ознаками хуліганства.
72. Аналіз питань реформування кримінального законодавства України в контексті Європейських стандартів.
73. Питання кримінального законодавства країн традиційно формалізованої романо-германської системи права та проблеми гармонізації з ним кримінального законодавства України.
74. Сучасні проблеми та межі імплементації норм міжнародного кримінального права в законодавство України.
75. Економічна криминологія як напрям криминологічної науки.
76. Сімейна криминологія як напрям криминологічної науки.
77. Політична криминологія як напрям криминологічної науки.
78. Криминологічна характеристика міжнародної та транснаціональної злочинності.
79. Криминологія як теоретичне підґрунтя формування державної політики протидії кримінальній протиправності.
80. Роль криминології у формуванні запобіжного потенціалу кримінально-правового циклу наук.
81. Проблеми формування сучасної методика криминологічних досліджень.
82. Межі та особливості пізнання злочинності у вітчизняній та зарубіжній криминології.
83. Поняття криминогенних процесів та криминогенних проявів, їх співвідношення зі поняттями кримінальної протиправності та кримінальними правопорушеннями.
84. Принципи криміналізації та декриміналізації суспільно небезпечних діянь.
85. Основні сучасні теорії детермінації злочинності в Україні.
86. Детермінація злочинності та злочинних проявів: структура, взаємозв'язок, відмінність.
87. Поняття криминогенної ситуації та механізм злочинного прояву.
88. Основні принципи організації попередження злочинності.
89. Поняття та складові організаційно-правової інфраструктури запобігання злочинності.

90. Правові засади діяльності підрозділів поліції превентивної діяльності щодо забезпечення прав людини.

91. Міжнародні стандарти дотримання прав людини в діяльності поліції превентивної діяльності.

92. Напрямки взаємодії підрозділів поліції превентивної діяльності з громадськістю

93. Перелік громадських організацій міжнародного та національного рівня, які взаємодіють з підрозділами поліції превентивної діяльності

94. Правові засади діяльності підрозділів ювенальної превенції поліції превентивної діяльності.

95. Напрямки діяльності підрозділів ювенальної превенції поліції превентивної діяльності.

96. Основні завдання, форми та методи діяльності «зелених кімнат» для дітей, функціонування та діяльність яких забезпечують підрозділи ювенальної превенції поліції превентивної діяльності

97. Основні напрямки міжнародного співробітництва у сфері запобігання злочинності.

98. Кримінологічна діяльність судово-експертних установ України.

99. Кримінологічна політика в Україні: сутність та шляхи реалізації.

100. Актуальні аспекти превенції окремих видів кримінально протиправної діяльності у сфері критичної інфраструктури.

Рекомендована література

Базова література

ЗАКОНИ УКРАЇНИ

1. Кримінальний кодекс України. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25–26. Ст.131 (із змінами та доп.).

2. Кримінальний процесуальний кодекс України. Відомості Верховної Ради України. 2012. № 3–4. Ст. 21. (із змінами та доп.).

3. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР) 1984, додаток до № 51, ст.1122 (із змінами та доповненнями № 1000-ІХ від 06.11.2020, ВВР, 2021, № 4, ст.28 № 1019-ІХ від 02.12.2020, ВВР, 2021, № 15, ст.125 № 1074-ІХ від 04.12.2020, ВВР, 2021, № 15, ст.131 № 1080-ІХ від 15.12.2020, ВВР, 2021, № 6, ст.47 № 1187-ІХ від 03.02.2021 № 1231-ІХ від 16.02.2021 № 1320-ІХ від 04.03.2021 № 1357-ІХ від 30.03.2021 № 1366-ІХ від 30.03.2021 № 1367-ІХ від 30.03.2021 }

4. Про транспорт : Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1994, N 51. ст.446. (зі змінами ВВР, 2019, № 46, ст.295 № 720-ІХ від 17.06.2020}).

5. Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року. Відомості Верховної Ради України. 2014. №49. Ст.3186. З наступними змінами і доповненнями.

6. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» від 22.11.2018. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 17, ст.71.

ПОСТАНОВИ/РОЗПОРЯДЖЕННЯ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

1. Положення про єдину державну систему запобігання, реагування і припинення терористичних актів та мінімізації їх наслідків. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 18 лютого 2016 р. № 92. {Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 294 від 26.04.2017}/ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/92-2016-%D0%BF#Text>.

МІЖНАРОДНІ ДОКУМЕНТИ

1. Конвенція про Міжнародну цивільну авіацію (Чикаго, 1944 року). Редакція від 01.10.1998, підстава - 995_933. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_038#Text.

2. Конвенція про злочини та інші акти, вчинені на борту повітряних суден (Токіо, 1963 року, Приєднання від 21.12.1987, підстава - 5049-XI). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_244#Text

3. Конвенція про боротьбу з незаконним захопленням повітряних суден (Гаага, 1970 року, Редакція від 10.09.2010, підстава - 954_014). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_167#Text

4. Конвенція про боротьбу з незаконними актами, що спрямовані проти безпеки цивільної авіації (Монреаль, 1971 року, Редакція від 24.02.1988, підстава - 995_269). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_165#Text

5. Протокол про боротьбу з незаконними актами насильства у міжнародних аеропортах цивільної авіації (Монреаль, 1988 року, Ратифікація від 14.03.1989, підстава - 7247-XI). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_269#Text

6. Резолюція 2309 (2016). Ради Безпеки ООН, 7775 засідання від 22.09.2016 року. URL: [https://undocs.org/pdf?symbol=ru/S/RES/2309%20\(2016\)](https://undocs.org/pdf?symbol=ru/S/RES/2309%20(2016))

7. Додаток 17 «Міжнародні стандарти та рекомендована практика. Безпека. Захист міжнародної цивільної авіації від АНВ» (Документ v0356763-11, поточна редакція — Прийняття від 07.11.2011. 11 видання, липень 2020 року). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0356763-11#Text>

8. Керівництво з авіаційної безпеки (Документ 8973 ICAO, 11-те видання, 2019 року). URL: <https://avia.gov.ua/bezpeka-aviatsiyi/aviatsijna-bezpeka/perelik-ormatyvno-pravovuyhdokumentiv-z-aviatsijnoyi-bezpeky/>.

9. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох]; За заг. ред. А. А. Музики. К.: «Центр учбової літератури», 2017. 915 с.

10. Кримінальний кодекс України: науково-практичний коментар / За заг. ред. О. М. Джужі, А. В. Савченка В. В. Чернея. К., 2017. 1064 с.

11. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Д.С. Азаров, В.К. Гришук, А.В. Савченко [та ін.]; за заг. ред. О.М. Джужі, А.В. Савченка, В.В. Чернея. К.: Юрінком Інтер, 2016. 1064 с.

12. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 20 січ. 2016 р. / О.М. Литвинов, П.Д. Біленчук, К.І. Беляков та ін.. Київ : Центр учб. літ., 2016. 536 с.

13. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. Київ : Юрінком Інтер, 2016. 1064 с.

14. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. 10-те вид., переробл. і допов. К.: ВД «Дакор», 2018. 1360 с.

Допоміжна

1. Адаптація національного законодавства відповідно до угоди про асоціацію з Європейським союзом: наукова монографія. За ред. О.В.Кузьменко (спеціальне редагування О.В.Кузьменко і В.Г.Чорна). К.: Видавничий центр «Кафедра», 2019. 678 с.

2. Актуальні проблеми кримінального законодавства України та практики його застосування : монографія / В.Я. Тацій, В.І. Борисов, Л.М. Демидова та ін.; за заг ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, Л.М. Демидової. Х.: Право, 2017. 400 с.

3. Актуальні проблеми кримінального права: навч. Посібник / В.В. Попович та ін. Київ: Юр Інком Інтер, 2009. 256 с.

4. Актуальні проблеми кримінально-правової кваліфікації злочинів. Методичні вказівки до семінарських занять для підготовки магістрів за спеціальністю 081 «Право», спеціалізацією «Кримінальна юстиція. (Суд. Прокуратура. Адвокатура)» / Укл.: Берднік І.В. Чернігів: Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій Чернігівського національного технологічного університету. 2018. 87 с.

5. Баулін Ю. В. Виклики «нової злочинності» та проблеми кримінального права в умовах глобалізації Кримінально-правове забезпечення сталого розвитку України в умовах глобалізації : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 12-13 жовт. 2017 р. / редкол.: В.Я. Тацій (голов. ред.), В.І. Борисов (заст. ролов. ред.) та ін. Харків : Право. 2017. С. 25-28

6. Боротьба з тероризмом. (Рекомендовано МОН України) навчальний посібник/ Шинкаренко І.Р. розділ 4. / за заг. редакцією професора В.В. Коваленка / [Джужа О.М., Никифорчук Д.Й., Комарницький В.М. та ін.]. К.: МОН України, 2013. 584с.

7. Велика українська кримінологічна енциклопедія. У 2 т. / редкол.: В. В. Сокурено (голова), О. М. Бандурка (співголова) та ін.; наук. ред. О. М. Литвинов. Харків : Факт, 2021. 853 с.

8. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи : навч. посіб. / І. О. Зінченко, О. О. Володіна ; М-во освіти і науки України, Нац. юридичний ун-т ім. Ярослава Мудрого, за заг. ред. М. І. Панова. Харків. Право, 2019. 248 с.

9. Колодяжний М.Г. Сучасний зарубіжний досвід громадського впливу на злочинність / за заг. ред. В.В. Голіни. Харків: Право, 2017. 252 с.

10. Кримінальне право: склади окремих видів кримінальних порушень : навч. - наоч. посіб. (структур. - лог. схеми) / І. Р. Шинкаренко, І. І. Шинкаренко. Харків: Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т" : Факт, 2021. 312 с. 978-966-637-980-4. URL: https://library.khai.edu/catalog?clear_all_params=.

11. Кримінологія: підручник / Б. М. Головкін, В. В. Голіна, О. В. Лисодєд та ін.; за заг. ред. Б. М. Головкіна. Харків: Право, 2020. 384 с.

12. Кримінологія : навчальний посібник-практикум (для здобувачів вищої освіти, що навчаються на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти (081 «Право», 262 «Правоохоронна діяльність»)) / С.А. Шалгунова, А.М. Орлеан, О.С. Скок, Т.В. Шевченко, Ю.М. Крамаренко, Г.В. Барабаш, Ю.В. Волошина, І.В. Шило / За заг. ред. к.ю.н., доц. С.А. Шалгунової / Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2020. 332 с.

13. Кримінологія : підручник / А.М. Бабенко, О.Ю. Бусол, О.М. Костенко та ін. ; за заг. ред. Ю.В. Нікітіна, С.Ф. Денисова, Є.Л. Стрельцова. 2-ге вид., перероб. та допов. Харків : Право, 2018. 416 с.

14. Кримінальна відповідальність за несанкціоноване втручання в роботу ЕОМ /Ю.А.Бельський, П.А.Воробей, А.В.Савченко, О.Г.Колб: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2019. 264 с.

15. Литвинов О. М., Орлов Ю. В. Нариси з кримінології постмодерну. Харків: Право, 2019. 278 с.

16. Медицький І. Б. Наслідки злочинності в Україні: теоретичні і прикладні аспекти: монографія. Івано-Франківськ: Супрун В. П., 2020. 314 с.

17. Методика розслідування вбивств, вчинених на замовлення / Волобуєв А.Ф., Матюшкова Т.П., Філіпенко Н.Є. // Актуальні питання діяльності слідчих підрозділів ОВС України: зб. наук. Праць ННІПФСД ХНУВС за 2011 р. / за загал. ред. д-ра юрид. наук, проф. О.М.Бандурки. Х.: НікаНова, 2012. С. 257-298.

18. Методичні рекомендації щодо виявлення, документування та розслідування злочинів, передбачених ст. 315 КК України, в умовах нового кримінального процесуального та оперативного-розшукового законодавства / Степанюк Р.П., Галкін Д.В., Сафронов С.О. Філіпенко Н.Є. // Актуальні питання діяльності органів внутрішніх справ України: зб. наук. праць факультету підготовки фахівців для підрозділів слідства ХНУВС за 2014 р. / за загал. ред. д-ра юрид. наук, чл.- кор. НАПрН України, засл. юриста України С.М. Гусарова. Х.: ХНУВС, НікаНова, 2015. С. 414-479.

19. Новітні кримінально-правові дослідження – 2019 : альманах наукових досліджень / за ред. О. В. Козаченка, О. М. Мусиченко. – Миколаїв : СПД Румянцева Г. В., 2019. 278 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/11514/Almanax.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

20. Правові та організаційно-тактичні основи профілактики пенітенціарної злочинності: навч. посібник // Кол. авторів: Н.Є.Філіпенко, Шендрик В.В., Марков С.В. // ХНУВС. К.: УВПД ГШ МВС України, 2010. 116 с.

21. Серкевич І.Р. Кримінологічна детермінанти і кримінально-правова протидія тероризму : дис. канд. юрид.наук: спец. 12.00.08 / Львів.держ. ун-т внутр.справ. Л., 2015. 215 с.

22. Сметаніна Н.В. Наукові підходи до теорії злочинності у сучасній українській кримінології / за заг.ред. В.В. Голіни. Харків: Право, 2016. 192 с.

23. Спіцина Г. О., Філіпенко Н. Є. Терористична діяльність: кримінально-правова політика протидії // Кримінально-правові та кримінологічні засоби протидії злочинам проти громадської безпеки та публічного порядку : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф. до 25-річчя ХНУВС (18 квіт. 2019 р., м. Харків) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; Кримінол. асоц. України. Харків : ХНУВС, 2019. С. 188-191.

24. Спіцина Г. О., Філіпенко Н. Є., Акулова А. О. Віктимологічний аспект попередження майнових злочинів на транспорті. Злочинність і протидія їй в умовах сингулярності: тенденції та інновації : зб. тез доп. наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті члена Правління Кримінологічної асоціації України, професора Тетяни Андріївни Денисової (м. Харків, 16 квіт. 2021 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Кримінол. асоц. України. Харків : ХНУВС, 2021. С. 143-145.

25. Теоретичні та методологічні проблеми інституту співучасті у кримінальному праві України : монографія / Р. С. Орловський. Харків : Право, 2019. 624 с.

26. Філіпенко Н. Є. Кримінологічна діяльність судово-експертних установ України : монографія. Харків : *Коллегіум*, 2020. 392 с.

27. Філіпенко Н. Є. Проблеми визначення об'єкта кримінологічної діяльності експертних установ. Актуальні питання юридичної науки та практики : тези доп. учасників I Наук.-практ. онлайн-конф. (Київ, 23 квіт. 2020 р.). Київ: НДІ ППСН, 2020. С. 47-50.

28. Філіпенко Н. Є. Виявлення детермінант злочинності у процесі експертного дослідження // Модернізація вітчизняної правової системи в умовах світової інтеграції : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Кропивницький, 27–28 травня 2020 р. / за заг. ред. Б. Р. Стецюка. Київ : Національний центр «Мала академія наук України», 2020. С. 422-425.

29. Філіпенко Н. Є., Оболенцева-Красивська О. С. Судово-експертні установи України як суб'єкт протидії злочинності. Актуальні проблеми криміналістичного та експертного забезпечення діяльності правоохоронних органів та суду в Україні. НДІ публічної політики і соціальних наук. Харків, 2021. С. 52-56.

30. Mykola Nychporuk, Oleksandr Kliuiev, Aleksandar Ivanović, Nataliia Filipenko (2021) Development Strategy of International Cooperation of Forensic Science Institutions of Ukraine with Foreign Experts in Prevention of Terrorist Attacks on Aerospace Industry and Critical Infrastructure. Integrated Computer Technologies in Mechanical Engineering – 2021. Synergetic Engineering Pp. 825-848. Presents the proceedings of the ICTM'21 Conference held in Kharkov, Ukraine, at November 28–

29, 2021. ISBN: 978-3-030-94259-5 (eBook). URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-94259-5_64

31. Nataliia Filipenko, Svetlana Andrenko (2021) Principles of criminological activity of forensic science institutions of Ukraine Sud ekspertizasi: kecha va bugun. Respublika ilmiy-amaliy konferensiya materiallari // Mas'ul muharrir: A.U.Xalilov. X.Sulaymonova nomidagi Respublika sud ekspertizasi markazi. – Toshkent: Respublika sud ekspertizasi markazi, 2021 (Материалы научно-практической конференции “СУДЕБНАЯ ЭКСПЕРТИЗА: ВЧЕРА И СЕГОДНЯ”, посвящённой 70-летию Республиканского центра судебной экспертизы им. Х. Сулаймановой 30 июнь – 1 июль 2021 года). P. 46-49.

32. Filipenko N., & Bublikov A. As for determination of certain stages of preventive forensic expert activity. Права людини в Україні: минуле, сьогодення, майбутнє : тези доп. учасників Всеукр. наук.-практ. конф. (Харків, 10 груд. 2020 р.). Харків: НДІ ППЧН, 2020. С. 136-138. URL: https://library.pp-ss.pro/index.php/ndippsn_20201120/article/view/filipenko.

33. Vladislav Fedorenko & Natalia Filipenko & Inesa Shumilo & Volodymyr Nesterovych & Svitlana Nischymna, (2021) Entrepreneurial activity of the IT sector in the conditions of the COVID-19 pandemic and in the post-quarantine period. Entrepreneurship and Sustainability Issues, VsI Entrepreneurship and Sustainability Center, vol. 8(4), pages 697-712, June. Handle: RePEc:ssi:jouesi:v:8:y:2021:i:4:p:697-712DOI: 10.9770/jesi.2021.8.4(43) (Wed of Science)

34. Dzhuzha, O. M., Vasylevych, V. V., Telefanko, B. M., & Filipenko, N. E. 2021 The Criminological Principles of Crime Prevention in the Field of Physical Culture and Sports of Ukraine. DIXI, 23(2), 1-25. <https://revistas.ucc.edu.co/index.php/di/article/view/3980/3174> (Wed of Science).

35. Nechyporuk, M., Pavlikov, V., Ivanović, A., Filipenko, N. (2021) Forensic Science Possibilities Within The Framework Of Criminal Proceedings While Aviation Accidents (Review Article). Archives of Criminology and Forensic Sciences. 1(3). 56-66. DOI: <https://doi.org/10.32353/acfs.3.2021.05>

36. Mykola Nechyporuk, Volodymyr Pavlikov, Nataliia Filipenko, Hanna Spitsyna, Ihor Shynkarenko Cyberterrorism Attacks on Critical Infrastructure and Aviation: Criminal and Legal Policy of Countering. Conference on Integrated Computer Technologies in Mechanical Engineering–Synergetic Engineering ICTM 2020: Integrated Computer Technologies in Mechanical Engineering. 2020 pp 206-217(Indexed by SCOPUS, INSPEC, WTI Frankfurt eG, zbMATH, SCImago More information about this series at. URL: <http://www.springer.com/series/15179> <https://doi.org/10.1007/978-3-030-66717-7>.

37. Filipenko N. Ye., Spitsyna H. O. Forensic prevention: the concept of implementation in Ukraine. Challenges of legal science and education: an experience of EU countries and introduction in Ukraine : Collective monograph. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2020. P. 408-431. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-007-0-23>.

38. Nataliia Filipenko, Hanna Spitsyna, Ihor Shynkarenko, Vitalii Tsymbalistyi. Implementation of Preventive Activity; Foreign Experience in Criminological Work of

Forensic Science Institutions Socrates: Rīgas Stradiņa universitātes Juridiskās fakultātes elektroniskais juridisko zinātnisko rakstu žurnāls = Rīga Stradiņš University Faculty of Law Electronic Scientific Journal of Law. Rīga: RSU, 2021, Nr. 1 (19). P. 32-39.

39. Vladislav Fedorenko & Natalia Filipenko & Inesa Shumilo & Volodymyr Nesterovych & Svitlana Nischymna, 2021 Entrepreneurial activity of the IT sector in the conditions of the COVID-19 pandemic and in the post-quarantine period. Entrepreneurship and Sustainability Issues, VSI Entrepreneurship and Sustainability Center, vol. 8(4), pages 697-712, June. Handle: RePEc:ssi:jouesi:v:8:y:2021:i:4:p:697-712 DOI: 10.9770/jesi.2021.8.4(43).

40. Filipenko N. Ye. Identification of crime determinants while performing forensic expert activities // Proceedings of VI International scientific conference “Scientific achievements during the rapid technological development”. Berlin, tredition GmbH, 2019. P. 161-167.

41. Шинкаренко І. Р., Шинкаренко І. І. Кримінальне право: склади окремих видів кримінальних правопорушень: навчально-наочний посібник: структурно-логічні схеми. Харків : Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» ; «Факт», 2021. 312 с. ISBN 978-966-637-980-4 (інв№№ kn0873943 - kn0873960; ел.копія: <http://library.khai.edu/>)

42. Шинкаренко І. Р., Спіцина Г. О. Склади окремих кримінальних правопорушень відповідно умов особливого та воєнного періодів, бойових дій. Харків : Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»; «Факт», 2022. – 64 с. ISBN 978-966-637-989-7

43. Шинкаренко І. Р. Кримінальне право. Особлива частина: склади окремих видів кримінальних правопорушень : навчальний-наочний посібник: структурно-логічні схеми / І. Р. Шинкаренко, Г. О. Спіцина, І. І. Шинкаренко, А. А. Стародубцев. Харків : Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» ; «Факт», 2022. 374 с. ISBN 978-617-7947-49-2

44. Шинкаренко І.Р. Основи боротьби з тероризмом: навч. посіб. для вищих навчальних закладів МВС України / Шинкаренко І.Р., Ханькевич А.М., Никифорчук Д.Й. та ін. МВС України, Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка. – Луганськ: РВВ ЛДУВС, 2011. 403 с.

45. Шинкаренко І.Р. Деякі проблеми розвитку української поліцейської науки // Zbiór artykułów naukowych Konferencji Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej organizowanej dla pracowników naukowych uczelni, jednostek naukowo-badawczych «Economy. Zarządzanie. Państwo i Prawo Naukowa i Praktyczna Nauka światowa: problemy i innowacje » (31.10.2017). Warszawa, 2017. 100 str., С.94-100.

46. Шинкаренко І.Р. Проблеми наукового забезпечення державної політики у сфері протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів. *Вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх.* 2018. Спеціальний випуск №1. С. 190-198.

включено до міжнародної науково метричної бази Index Copernicus International (Республіка Польща, Варшава) DOI <https://doi.org/10.31733/2078-3566-2018-SB1-190-198>

47. Шинкаренко І.Р., Спіціна Г.О. Безпека об'єктів інфраструктури авіаційного транспорту: теоретичні аспекти. *Вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх*. 2020. №2. С. 253-262. включено до міжнародної науково метричної бази Index Copernicus International (Республіка Польща, Варшава), «Перелік Б МОН України» DOI: DOI: 10.31733/2078-3566-2020-2-253-262

48. Шульга А.М. Методологічні засади дослідження проблем кримінально-правової охорони земельних ресурсів України. ПРАВО І СУСПІЛЬСТВО. № 1 частина 2. 2020. С. 136-142. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2020/1_2020/part_2/25.pdf

Інформаційні ресурси

1. Правовий портал «Ліга: Закон» - законодавство України: <http://search.ligazakon.ua/>
2. Верховна Рада України. URL : <https://www.rada.gov.ua/>
3. Президент України. URL : <https://www.president.gov.ua/ru>
4. Верховний Суд. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadvanam/perelik_sprav/
5. Офіс Генерального прокурора України. URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/index.html>
6. Національна академія правових наук України. URL: <http://www.apnu.kharkiv.org/>
7. Конституційний Суд України. URL : <https://ccu.gov.ua/>.
8. Газета "Урядовий кур'єр" URL : <http://ukurier.gov.ua/uk/>
9. Газета "Юридична практика" URL : <http://presa.ua/juridicheskaja-praktika.html>
10. Міністерство внутрішніх справ України. URL : <https://mvs.gov.ua/uk/contacts/ministry-internal-affairs>.
11. Міністерства Юстиції України www.gdo.kiev.ua
12. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL : <https://revestr.court.gov.ua/>
13. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>
14. Бібліотечно-бібліографічні ресурси Верховної Ради України. URL : <http://lib.rada.gov.ua/static/about/welcome.html>
15. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. URL : <https://nlu.org.ua/>
16. Науково-технічна бібліотека Національного аерокосмічного університету ім. М.Є Жуковського (ХАІ). URL : <https://library.khai.edu/>

«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ТА АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА»

Тема 1. Сучасне бачення та перспективи розвитку адміністративного права.

Предмет адміністративного права: сучасна характеристика. Демократизація адміністративного права – ключове завдання його реформування. Процесуальний аспект адміністративного права: особливості тлумачення. Кодифікація адміністративного законодавства: нове бачення перспективи.

Тема 2. Концепція публічної адміністрації в теорії адміністративного права

Поняття публічного управління, його співвідношення з іншими спорідненими категоріями. Структура публічного управління. Публічне майно в структурі публічного управління. Принципи публічного управління в умовах Європейської інтеграції. Теорія публічної адміністрації та її вплив на розвиток адміністративного права. Юридична природа органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування: особливі та спільні риси. Проблеми удосконалення системи та правового статусу органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування.

Тема 3. Сучасні концепції адміністративної відповідальності.

Поняття адміністративної відповідальності, її місце в системі адміністративного права. Проблеми кодифікації законодавства про адміністративні проступки. Уточнення підстав та змісту адміністративної відповідальності.

Адміністративна відповідальність як результат здійснення контролю у державному управлінні. Щодо «управлінської концепції» інституту адміністративної відповідальності: постановка проблеми. Адміністративна відповідальність юридичних осіб. «Адміністративний порядок» накладання санкцій як ознака управлінського характеру адміністративної відповідальності.

Тема 4. Сучасні актуальні питання превенції адміністративних правопорушень.

Загальні положення профілактики правопорушень. Поняття, сутність та зміст загальної профілактики. Поняття, сутність та зміст індивідуальної профілактики правопорушень. Заходи та повноваження органів державної влади, місцевого самоврядування та громадськості у сфері профілактики правопорушень.

Тема 5. Організація профілактичної роботи з особами, звільненими з місць позбавлення волі.

Правова основа профілактичної роботи з особами, звільненими з місць позбавлення волі. Порядок встановлення, здійснення та припинення адміністративного нагляду. Правила адміністративного нагляду за особами, щодо яких його встановлено. Взаємодія установ виконання покарань та суб'єктів соціального патронажу осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк з метою профілактики правопорушень.

Тема № 6. Проблеми формування та розвитку адміністративно-процедурного права.

Адміністративна процедура і адміністративний процес: сучасні тенденції у розумінні правових явищ. Проблеми систематизації адміністративно-процедурного законодавства. Проблеми правового регулювання та здійснення окремих адміністративних процедур (проваджень).

Тема 7. Формування теорії адміністративного процесу та адміністративного процесуального права.

Переосмислення сутності адміністративного процесу – від адміністративної діяльності до форми здійснення адміністративного судочинства. Проблеми формування адміністративного процесуального права – нової галузі права і науки. Проблеми розвитку системи та правового статусу адміністративних судів. Проблеми судового розгляду адміністративних справ. Проблеми перегляду рішень адміністративних судів. Проблеми виконання рішень адміністративних судів.

Тема 8. Адміністративний позов.

Законодавство про адміністративне судочинство: проблеми кодифікації. Адміністративний позов і учасники судового розгляду. Розгляд справи і рішення адміністративного суду. Доказування в адміністративному процесі. Рішенням адміністративного суду.

Тема 9. Загальні засади адміністративного судочинства.

Актуальні питання судового процесу, його предмет, метод та історичні витоки. Напрямки удосконалення структурної побудови Кодексу адміністративного судочинства України та системи адміністративного процесуального права. Поняття, зміст та види адміністративних процесуальних правовідносин. Види адміністративних судів, склад суду та порядок відводів суддів. Юрисдикція адміністративних судів щодо вирішення адміністративних справ, її розмежування з іншими публічно-правовими спорами. Компетенція адміністративних судів. Поняття підсудності, її види. Передача адміністративної справи з одного адміністративного суду до іншого. Сторони, треті особи та представники сторін і третіх осіб. Особливості провадження в адміністративній справі та підготовче провадження

Тема 10. Стадії судового розгляду адміністративної справи, її сучасні особливості.

Етапи судового розгляду адміністративної справи. Розгляд адміністративної справи у судовому засіданні. Відкриття судового засідання. Початок розгляду справи по суті. Дослідження доказів. Закінчення з'ясування обставин та перевірки їх доказами. Судові дебати. Таємниця нарадчої кімнати. Процесуальні перешкоди судового розгляду адміністративної справи. Залишення позовної заяви без розгляду. Зупинення та поновлення провадження у справі. Закриття провадження у справі.

Актуальні питання Перегляду судових рішень в порядку апеляційного, касаційного порядку та за виключними та ново виявленими обставинами.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЮ

1. Предмет адміністративного права: сучасна характеристика.
2. Демократизація адміністративного права – ключове завдання його реформування.
3. Процесуальний аспект адміністративного права: особливості тлумачення.
4. Кодифікація адміністративного законодавства: мета, задачі, принципи, нове бачення перспективи.
5. Публічного управління: поняття, сутність.
6. Співвідношення публічного управління з іншими спорідненими категоріями.
7. Структура публічного управління.
8. Публічне майно в структурі публічного управління.
9. Принципи публічного управління в умовах Європейської інтеграції.
10. Теорія публічної адміністрації та її вплив на розвиток адміністративного права.
11. Юридична природа органів виконавчої влади.
12. Юридична природа органів місцевого самоврядування.
13. Особливі та спільні риси юридичної природи органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.
14. Проблеми удосконалення системи та правового статусу органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування.
15. Поняття адміністративної відповідальності, її місце в системі адміністративного права .
16. Проблеми кодифікації законодавства про адміністративні проступки.
17. Підстави та зміст адміністративної відповідальності.
18. Адміністративна відповідальність як результат здійснення контролю у державному управлінні.
19. Щодо «управлінської концепції» інституту адміністративної відповідальності: постановка проблеми.
20. Адміністративна відповідальність юридичних осіб.
21. Правова основа профілактичної роботи з особами, звільненими з місць позбавлення волі.
22. Порядок встановлення, здійснення та припинення адміністративного нагляду.
23. Правила адміністративного нагляду за особами, щодо яких його встановлено.
24. Взаємодія установ виконання покарань та суб'єктів соціального патронажу осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк з метою профілактики правопорушень.
25. Адміністративна процедура: поняття, сутність, структура

26. Адміністративний процес: сучасні тенденції у розумінні правових явищ.
27. Проблеми систематизації адміністративно-процедурного законодавства.
28. Проблеми правового регулювання та практики здійснення окремих адміністративних процедур (проваджень).
29. «Адміністративний порядок» накладання санкцій як ознака управлінського характеру адміністративної відповідальності.
30. Загальні положення профілактики правопорушень.
31. Поняття, сутність та зміст загальної профілактики.
32. Поняття, сутність та зміст індивідуальної профілактики правопорушень.
33. Заходи та повноваження органів державної влади у сфері профілактики правопорушень.
34. Заходи та повноваження органів місцевого самоврядування у сфері профілактики правопорушень.
35. Повноваження громадськості у сфері профілактики правопорушень.
36. Переосмислення сутності адміністративного процесу – від адміністративної діяльності до форми здійснення адміністративного судочинства.
37. Проблеми формування адміністративного процесуального права – нової галузі права і науки.
38. Проблеми розвитку системи та правового статусу адміністративних судів.
39. Проблеми судового розгляду адміністративних справ.
40. Проблеми перегляду рішень адміністративних судів.
41. Проблеми виконання рішень адміністративних судів.
42. Законодавство про адміністративне судочинство: проблеми кодифікації.
43. Адміністративний позов і учасники судового розгляду.
44. Розгляд справи і рішення адміністративного суду.
45. Доказування в адміністративному процесі.
46. Рішенням адміністративного суду.
47. Актуальні питання судового процесу, його предмет, метод та історичні витоки.
48. Напрямки удосконалення структурної побудови Кодексу адміністративного судочинства України.
49. Напрямки удосконалення системи адміністративного процесуального права.
50. Поняття, зміст та види адміністративних процесуальних правовідносин.
51. Види адміністративних судів: поняття, функції-завдання, компетенція.

52. Склад адміністративного суду та порядок відводів суддів.
53. Юрисдикція адміністративних судів щодо вирішення адміністративних справ.
54. Розмежування юрисдикції адміністративних судів з іншими публічно-правовими спорами.
55. Компетенція адміністративних судів.
56. Поняття підсудності, її види.
57. Передача адміністративної справи з одного адміністративного суду до іншого.
58. Сторони, треті особи та представники сторін і третіх осіб.
59. Особливості провадження в адміністративній справі та підготовче провадження
 60. Етапи судового розгляду адміністративної справи.
 61. Розгляд адміністративної справи у судовому засіданні.
 62. Відкриття судового засідання.
 63. Початок розгляду справи по суті.
 64. Дослідження доказів.
 65. Закінчення з'ясування обставин та перевірки їх доказами.
 66. Судові дебати.
 67. Таємниця нарадчої кімнати.
 68. Процесуальні перешкоди судового розгляду адміністративної справи.
 69. Залишення позовної заяви без розгляду.
 70. Зупинення та поновлення провадження у справі.

Рекомендована література

Основна література:

1. Адміністративне право України. Адміністративне судочинство в Україні : посіб. для підгот. до зовн. незалеж. оцінювання / [І. М. Балакарева, М. І. Белікова, І. В. Бойко та ін.] ; за заг. ред. Н. Б. Писаренко. Харків : Право, 2020. 238 с.
2. Смокович М.І. Бевзенко В.М. Адміністративний процес України : теорія, практика : Підручник. Заг. ред. д. ю. н., проф. Бевзенка В. М. Пер. з нім. І адапт. Рижкова Г. В. Київ : ВД «Дакор», 2020. 1346 с.
3. Адміністративний процес України (у схемах) : навчальний посібник / М. М. Бурбика, М. В. Колеснікова, А. В. Солонар. Суми : Сумський державний університет, 2019. 108 с.
4. Адміністративне судочинство. Процесуальні документи. Практичний коментар та зразки. Станом на 1 червня 2018 року. - Центр навч. літ. 2018. 152с.
5. Адміністративне процесуальне право: навч. посібник / кол. авт. ; за заг. ред. Т.П. Мінки. – Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 320 с.

6. Адміністративне процесуальне право : навч. посіб. / Т. П. Мінка, С. М. Алфьоров, О. М. Обушенко та ін. ; за заг. ред. Т. П. Мінки. Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2013. – 368 с.

7. Правові позиції в адміністративному судочинстві України / Вищ. адмін. Суд України ; упоряд.: М. І. Смокович, В. П. Базов ; за заг. ред. О. М. Нечитайло. Офіц. вид. Київ: Ін Юре, 2015. 848 с.

8. Константи́й О. В. Проблеми захисту в адміністративному судочинстві суб'єктивних прав, свобод і законних інтересів: монографія. Київ: Істина, 2015. 544 с.

Допоміжна література:

1 Джафарова М. В. Щодо питання розуміння адміністративного провадження як частини адміністративного процесу. *Молодий вчений*. 2016. № 12 (39). С. 571-574

2 Пчолін В. Б. Експерт як суб'єкт адміністративних процесуальних правовідносин. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. Вип. 2. Ч. 1. С. 133-137.

3 Джафарова М. В. Принципи адміністративного процесуального права у новітніх умовах сьогодення: науково-правовий аспект. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Юридичні науки*. 2019. Вип. 1. С. 54-57.

4 Присяжнюк, А. Й. Місце та роль адміністративної юстиції у здійсненні державного контролю щодо виконавчої влади. *Форум права*. 2012. № 1. С. 801-80723

5 Адміністративна діяльність поліції у питаннях та відповідях: навчальний посібник / О. М. Бандурка, О. І. Безпалова, О.В. Джафарова та ін. ; за заг. ред. О. М. Бандурки; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: ХНУВС, 2017. 242 с.

6 Комзюк, А. Т. Адміністративна відповідальність юридичних осіб: деякі проблеми правового регулювання. *Право і безпека*. 2017. № 2 (65). С. 34–38.

7 Комзюк, М. А. Правові засади застосування поліцейськими адміністративного затримання. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України: зб. матеріалів конф. (м. Харків, 21 квіт. 2017 р.). МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ, каф. спец. фіз. підгот. ф-ту № 2. Харків: ХНУВС, 2017. С. 321-326.

Інформаційні ресурси

1. Правовий портал «Ліга: Закон» - законодавство України: <http://search.ligazakon.ua/>
2. Верховна Рада України. URL : <https://www.rada.gov.ua/>
3. Президент України. URL : <https://www.president.gov.ua/ru>
4. Верховний Суд. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/

5. Офіс Генерального прокурора України. URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/index.html>
6. Національна академія правових наук України. URL: <http://www.aprnu.kharkiv.org/>
7. Конституційний Суд України. URL : <https://ccu.gov.ua/>.
8. Газета "Урядовий кур'єр" URL : <http://ukurier.gov.ua/uk/>
9. Газета "Юридична практика" URL : <http://presa.ua/juridicheskaja-praktika.html>
10. Міністерство внутрішніх справ України. URL : <https://mvs.gov.ua/uk/contacts/ministry-internal-affairs>.
11. Міністерства Юстиції України www.gdo.kiev.ua
12. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL : <https://revestr.court.gov.ua/>
13. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL : <http://www.nbu.gov.ua/>
14. Бібліотечно-бібліографічні ресурси Верховної Ради України. URL : <http://lib.rada.gov.ua/static/about/welcome.html>
15. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. URL : <https://nlu.org.ua/>
16. Науково-технічна бібліотека Національного аерокосмічного університету ім. М.Є Жуковського (ХАІ). URL : <https://library.khai.edu/>